Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувла 1923 шера денз ◆ ШИНАРА, 4 ИЮНЬ, 1985 ШУ. ◆ № 67 (7102) ◆ Мах 3 кеп.

СССР ЛАКХЕХЬАРА СОВЕТ ГУЛЬЯРАХ ДОЛА

СССР Лакхехьарча Совета Президиума

У К А З

Лакхехьарча Совета Президиумо сопам бу:

Советски Социалистически Республикай Союза цхьайтталагIа хержача Лакхехьарча Совета кхоалагIа сесси 1985 ш. 2 июле городе Москве гулъе.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела хьалхара заместитель **В. КУЗНЕЦОВ.**

СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.**

Москва, Кремль.
31 май, 1985 ш.

НГIАССР Лакхехьарча Совета Президиуме

СССР Лакхехьарча Совета Президиума цIерагIа 1985 шера 27-ча маерча Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума УказагIа дукха бераш долча ноаноштa еннай «Материнская слава» яха орденаши «Медаль материнства» яха медалаши, цу даькъе районашка гIолла: Ачхой-Мартановски — 15, Грозненски — 30, Малгобекски — 46, Надтеречни — 48, Назрановски — 37, Наурски — 12, Ножай-Юртовски — 28, Урус-Мартановски — 21, Шалински — 42, Шелковской — 9, Ленински — 9.

* * *

Халкъа боахаме, Iилман, культура, халкъа образоване, унахцIено лораяра даькъе, паччахьалкхен учреждениешкеи общественни организацешкеи дуккхача шерашка хьинаре къахьегарах СССР Лакхехьарча Совета Президиума цIерагIа 1985 шера 27-ча маерча Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума УказагIа республика дуккхача болхлоштеи балхахоштеи еннай «Къахьегама ветеран» яха медаль, цу даькъе республика районашка гIолла: Грозненски — 321, Малгобекски — 66, Ножай-Юртовски — 11, Урус-Мартановски — 33, Шалински — 54, Октябрьски — 30, Ленински — 351, Назрановски — 60.

Дика лоархIабу

КПСС XXVII съезда дикача толамашца накъабахара яхье баьнача Нохч-ГIалгIайчен энергетикаша дог хьеста толамаш доах укх шера. Къаьстта теркам тIабохийт энергетически предприятешa доагора-энергетически ресурсаш кхом беш дIаахийтара. Из бахьан долаш шу дIадоладелча гIоне цар кхоаьд 2 эзари 453 тонн условни доагор. ХIаьта цу юкъа кхояьй иштта 930 эзар киловатт-сахьат электроэнерги.

Шу чакхдалале кхояьча электроэнергеца, доагорца кхаь дийнахьа болх бе лерхI энергетикаша. Белгалдаккха деза хIанзле шин дийнахьа кходаьчун чотагIа болх баьлга. **С. ХРИСТОФОРОВ.**

КПСС XXVII СЪЕЗДА — ХЬИНАРЕЧА КЪАХЬЕГАМА 27 ДЕКАДА!

Яхьа дневник

* * *

Горячеводски бурув тохара балхий управлене коллективо «КПСС XXVII съезда — 27 хьинаре къахьегама декада!» яхача девизагIа шерра социалистически яхь а йоаржаяь денгара денга дикагIа хулийт ший производственни хьокхамаш. Бурув тохара пхе бетта план хаал кIира хьалха кхоачашъяьй цар. ПланагIа лаьрхIачул совгIа техад бархI бIаь метр совгIа бурув.

Социалистически яхье хьалха латташ я укхаза буровой начальникаш Дроворубов Алексей, Дудин Вячеслав, Катаев Джамал, Мадаев Султан керте латтача бригадай коллективаш. Цар эгтара хьалха рапорт деннад пхе бетта задани кхоачашъярах.

* * *

Съезда дика къахьегама совгIат а кийчдаь сийленца накъабахара яхь йоаржаяьй Нохч-ГIалгIай текстильно-галантерейна производственни объединене болхлоша. Продукци маьхала яккхара пхе бетта задания ханал диъ да хьалха кхоачаш а яь, лаьрхIа хинначул совгIа кхо бIаь эзар сом гаргга мах бола тайп-тайпара продукци еххай цар. Задапел совгIа арахийцай бIаь эзар гаргга сома маьха товарни продукци. Къахьегама овсарле планал совгIа цхьа процент лакхъяра задани шоззе ахаззей тIехкхоачашъяьй предприяте коллективо.

Уж толамаш доахача дизза дакъа а лоацаш, дукха болхлой ба укхаза. Царех бIаь совгIа волча болхлочо хIанзлехьа рапорт деннад цхьайтталагIча пятилетка задани кхоачашъярах.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

* * *

Грозненски района «Молочный-1» совхоза Базуркаев Хьамзата кулгалдеча кормоцеха болхлоша хIанзле 45 тонн витаминни люцерна баьца хьоар даьккхад. Цох гранулаш яьй. Из болх беча хадданза норма тIехкхоачашъю Газиев ВахIида звенос. ХIаьта цеха машиниcташа Ивахненко Викторен Маков Николайсн 150 процент а кхы дукхагIа а кхоачашъю задани.

ХIанз эрий тIаьнна буц хьакха йолаяьй. Хильдехароев Сале кулгалдеча звенос.

Ю. ТЕГАЛОВ.

ГIИШЛОНХОЙ ДОШ

«КПСС XXVII съезда — хьинареча къахьегама 27 декада!» яха «Грознефть» объединене болам хьал а лаьца кхы а доккхагIа дола социалистически декхараш гIайицарех я халкъий ДоттагIала орден леласи йола Нохч-ГIалгIай гIишлон управлени.

Дикача къахьегама толамашца чакхбаьккхар управлене укх шера дIабаха биъ бутт. 24,5 эзар квадратни метр цIеноц хьалдаь эксплуатаце дIаделар цар планагIа 16 эзар квадратни метр мара доацача.

ГенподрядагIа балхаш дара план 100,1 процент кхоачашйир.

Управлене коллективо тIайицал доккхагIдола декхараш:

— коммунистий форума сийна 1986 шера хьалхарча шин бетта гIишлон-монтажни балхаш дара план съезд хьаеллача денга кхоачашъе;

— Грозне Первомайски улицагIа хьалдеш дола 86 квартира чухургйола цIа хаал 5 бутт хьалха, 1986 шера январь бетта эксплуатаце дIадала;

— шоай низаца гIишлонмонтажни балхаш дара шера план стахановски болама 50 шу дузача денга кхоачашъе;

— КПСС XXVII съезд хьаеллача денга кхачалехьа нах балхара дIабувлар ши процент кIезигде;

— дIахо йодача хана къахьегам вIаштIехьбаккхар тоадарах, балха ханах биззагIа пайда эцарах, керда оборудовани, механизмаш балха юкъейоалаярах, къахьегама овсарле планал совгIа 1,2 процент лакхъе, гIишлон-монтажни балхаш дарга дIалодар 0,8 процент лохде;

— материалаш, доагор, электроэнерги кхоара чотагIа 1985 шера шин денал кIезигагIа доацаш болх бе;

— хьалъеш йола гIишлон объекташ «дикеи», «тIехдикеи» мах беш мара эксплуатаце дIа ца яла;

— 1985 шера 28 тонн бензин, 22 тонн дизельни доагор кходе.

Социалистически декхараш дийца а дийца тIайицал Нохч-ГIалгIай гIишлон управлене подразделеней юкъарча собранешка.

КЕРДАДАЬХАД ДЕКХАРАШ

«КПСС XXVII съезда — хьинареча къахьегама 27 декада!» яхача девизагIа социалистически яхь дIайолаяьй грозненски «Трансмаш» заводa коллективо. Ший таронашкеи кхоачамашкеи хьажа а хьежа, укх тайпара доккхагIдола социалистически декхараш тIайицад цо:

КПСС XXVII съезд хьаеллача денга кхачалехьа планал совгIа 65 тракторни прицеп арацеха;

— паччахьалкхен планал совгIа 65 эзар сома маьха товарни продукци арахеца.

Социалистически декхараш болхлой собране дийца а дийца, массава раьза а волаш тIайийцад.

ДОАКЪАР КИЙЧДАРА МЕСЯЧНИК

Доакъар кийчдара месячник долча хана ма могга дукхагIа доакъар Iалашде гIерт МагIалбика района М. Горьке цIерагIча совхозе. Доакъара лаьрхIа дIайийнай 270 гектара тIа кеи увш йола горох, 100 гектар соя, 700 гектар хьажкIаш. ХIанз из горохи кени увш йолча баьцах сенаж йоллаш боахк. ПланагIа лерхIаш хинначул дукхагIа доал гектара тIара моша доакъар.

ХIанз 600 тонн гаргга сенаж еллай, хIаьта ерригa а заданегIа йолла езар 1400 тонн я. Сенаж йолл каг яьккха люцерна, рапс тохаш, тух а тоссаш.

Буц хьокхача къаьстта хьинаре къахьег трактористa-комбайнера Мальсагов Мухтара. Цо шин дийнахьара норма 180—200 процент кхоачашъю.

Хьекха моша доакъар кхай тIара дIаозача Арчаков Башира хIара дийнахьа ши норма кхоачашъю. 50—60 тонн дIаоза езача 100—120 тонн кхоачийт цо сенаж йоллача.

Сенаж йоллача иштта дика къахьег трактористa Даурбеков Бембулата, болхлоша Гандалоева Марема, Коригова Аьсета, Мальсагова Заремас, Гомкортиева Азас.

СУРТАШ ТIА: агрегат буц хьокхаш я: М. Мальсагов.

Н. ПЛИЕВА сурташ.

Хьайбаш меца хургдац

Планаш хадданза тIехкхоачашъеш хьабоагIа карарча пятилетке Сунженски района Цеча Эснара цIерагIча колхоза хьайбаш леладераш. ХIара кхоабача Iаттагара 8,4 килограмм шура йоаккх цар хIанз дийнахьа буси. Из я соахка май бутт чакхбоалаш боаккхаш хинначул 2,8 килограмм дукхагIа. Цу гIулакхо таро хулийт хIанз дийнахьа паччахьалкхенга 5,4 тонн шура йохка. ХIаьта ах шера план кхоачашъяра йохка езар 4,8 тонн мара яц.

Иштта дика къахьега царна новкъостал дераш эгтара хьалха доакъар Iалашдераш ба. ХIанз хIара дийнахьа юкъера лаьрхIача 60 тонн моша доакъар хьатIаккхухь цар доахана. Из хийцца тоъ хьайбашта.

Тхо да люцерна дIайийначa кхай тIа. 120 гектар моттиг дIалоац цо укхаза. Лакхъенка тIаьнна латт из.

Кир яхача шин агрегатаца хьокхаш я люцерна. Мошача доакъара лаьрхIа укхазара ферме из дIакхухьаш лафеташ тIехьа а тайса бархI трактор я.

Норма кхоачаш ца еш цхьаккха саг вац укхаза болх беш боахкараштa юкъе. ХIаьта къаьстта дика къахьег КИР-а тIа болх беш волча Кухтин Сергея, моша доакъар дIакхухьаш боахкача Сериков Владимира, Барминов Виктора, Мошюков Федора.

Болх сиха беш хиларал совгIа цIена а бу механизатораша. Люцерна хьекхачул тIехьагIа юхеюса юхьигаш кхаь сантиметрал лакхагIа яц. Лафета тIара Iодежа лаьтта уллаш моша доакъар корадазар тхона.

— Укхазара люцерна дIазза хьакха дага да тхо. ХIанз шоана гучча тайпара мошача доакъара чуэцаш я из. ТIакха кхозза аьла лаьрхIа хьокхаргья. — йоах колхоза парткома секретара А. Маркова. Укх кхай хIара гектара тIара, планал 20 центнер дукхагIа а йолаш 120 центнерагa кхоачаш йол яргья укх шера хийцца, минеральни удобренешца подкормка яраи хий дилларaи балхаш лерттIа чакхдоахаш хуле. ХIаьта из гIулакх миштa ду хьожаш хадданза тIахьокам лоаттабергба оаха.

Люцернал совгIа мошача доакъара кхееш 200 гектара тIа рапс, 150 гектара тIа рожь яр боахаме. Рапс хьекха а яьккха хIанз аргIаргIагIа рожи люцерней хьокхаш ба механизатораш. Доахана лу моша доакъар хувцаш тела доладаьчул тIехьагIа хоалуш тIакхийттай шура.

Х. МАГОМЕДОВ.

Хургболча хьувкъама йоакхо еш

КХАШ ХЬОГДЕННАД

РЕЙД

Урус-Мартановски района хий диллара балхаш мел дика вIаштIехьдаьхад хьожаш хилар тха рейдови бригада укх деношка.

ГIойтIа бодача наькъа аьрда оагIорахьа цIаьхха гучадаьлар моша горошек дIайийна баьццарча кIувса тараллеста доккха кха. Цунна тIа гIолла кIай ткъамаш дола доккхий оалхазараш лелаш санна хетт. Уллув дIатIадахача — уж я ДДА-100ы маркаx йола догIан хьисапе хий деттa агрегаташ. Царех хIаране ткъам ах бIаь метр ба. ХIаьта таьпара кIай долаш санна хетийт уж царна чура низ болаш араеттача хин кIажараша. Тхона гаргагIа йолча цхьан агрегата юхе теха хий лаьтта мел кIоарга чудахад хьожаш ши саг воал. Царна тIадолх тхо. Уж ба «Солнечный» совхоза хий деттача агрегата операторaш Хаджимурадов Iарбии Назаев Iимрани.

— 250 гектар мошача горошкана хIанз шозлагIа хий тох оаха. Делкъа ха хьатIакхачалехьа дарга укхазара из болх баь, — йоах Хаджимурадова. — ТIаккха кхычахьа гIоргда. Моша горошек укх шера дика хьувкъаргхиларах шеко яц.

Юкъера лаьрхIача 80—100 процент тIехкхоачашъю механизатораша норма. ХIаьта хьадер ма хулла тешамегIа де а гIерт. Коллективни подрядагIа къахьегача царна тIехкхьара доагIаргдола ахча чуйицача баьцадаарий хьувкъамах тийша да. Из цаI да. ШоллагIа дар цар беча балха хадданза тIахьожам лоаттабу совхоза керттерча агронома Юсупов Лече, гидротехника Хамурадов Бувадe.

— Доккхий да тха коллективана хьалхашка укх шера латта декхараш. Планал 2600 тонн дукхагIа а долаш Даьхенна 13400 тонн баьцадаараш дIадала дош деннад оаха, — йоах Юсупов Лече. — ЛаьрхIар кхоачашде йиш хургьяц лаьтта массе хана цхьан боарамагIа тIаьда лоаттадеш ца хилча. Цудухьа кхашка хий диллара къаьстта йоакхо ю оаха.

Планага хьежна хIара секундагIа 600 кубически метр хий чакхдоалийт совхоза каналашка гIолла. Кхы дукхагIа лац. Юртбоахама культурашта тохара ДДА-100 яхача ялх агрегата мара тaац из. ХIаьта боахаме 8 я уж тайпа агрегаташ. Иштта из доллаше а кхы а цаI — бархIлагIъяр дIаоттае таро лехай совхозе, боахама юххе чакхдоалача канала чу гIолла доагIа Грозненски района «Атагинский» совхозо пайда ийцачул тIехьагIа диса хий шоаш болча чу а дерзадаь.

Болх цу тайпара вIаштIехьбаккхаро йиш хилийтай май бутт чакхбоалаш 610 гектара тIарча юртбоахама культурашта хий дилла. Цул совгIа 129 гектара тIа йолчарна кхозза, хIаьта 70 гектара тIа дизза хий диллад. Календарни планагIа 760 гектара тIа мара тоха дезаш дацар из цкъа дуллаш.

Мошача горошкана хий тохаш хинна цхи агрегат делкъел тIехьагIа помидораш, нарсаш, кабуц йолча кхашка оттайир. Цига дIакхоаччаше а болх дIаболабе деррига кийчдаьдар. Хьалхе а яьхача сангарашка гIолла уж йизза чухийца хий доагIар.

Лоацца аьлча, хезачо, бIаргадайначо геттара боккха тоам баь дIадахар тхо цу боахамера.

«Гехинский» совхозе долх тхо. Каварча пятилетна шерашка цIаккха а хиннадац хиш дехкара план цу боахамо кхоачашъяь. Хувцаденна хIама дац укх шера а. Календарни планагIа 376 гектара тIа хий дилла дезача май бутт чакхбоалаш 140 гектара тIа мара чакхбаьккхабацар из болх. Хий техар люцерна яр. ХIаьта хиш дехкача дIайийначa 150 гектар хьажкIий, 382 гектар баьций кхашка хи цхьа тIадам бежабац шу доладелча денз. Тамаш а яц. Геттара во пайда эц укхаза хий тохача техниках. ДогIан хьисапе хий детта кхо агрегати 2 низ бола насоси я совхозе. Тхо цу боахаме хиннача дийнахьа болх беш яцар из техника. ДДА-100 яха ши агрегат люцерна хьекхача кхай тIа латтар. Гуш дар цар болх ца бу кIира совгIа ха йолга.

Цу кхоачамбоацарий хьакъехьа хаттар дича, ниъш а оттаяь даьча канала чу гIолла хьатIадоагIа боахама кхашка хий. Царех массехк нийi ехай. Из бахьан долаш хий хьатIадоаладе йиш йоацаш дисад, яхаш бехказа бувл совхоза кулгалхой.

Цига хьажа даха хилар тхо. Нийш ехаяцар. Уж меттара яьнна яр. Цхьа крани бульдозери а йоалаяь болх бича нийш шоай метте дIаоттаяра дукхагIа яле ах ди мара ха эшаргьяц. Цул совгIа, белгалдаккха доагIа, нийш еха е кхы тайпа цу участке хIама нийсделча из дIадакхха декхарийла яр совхоз ше. Иштта из доллаше а, бехке бараш а леха царга из кхоачамбоацар дIадаккхийта гIерташ санна кеп увттаю боахама кулгалхоша. Киловзал а ца лелаеш, цхьанне новкъостал дергхиларга са а ца тувсаш, нийсденна гIалат ма хулла сихагIа дадакха хьажа беза совхозе. ХIана аьлча, тIехкьара зе цунна мара хургдац. ХIаьта из моттиг тоаялехьа, цигара бIаь метр лакхагIа сунт теха хьатIа а доаладаь хийцца хий тоха йиш яр. Иштта йолча цу таронех а пайда ца эцаш багIа хIанззалца. ХIаьта, масала, люцернана из цкъа хьекхачул тIехьагIа цу сахьате хий ца тохе, шозлагIа чуэцаргбола хьувкъам геттара лоха хургба. Хьайбаш Iангара дахара хIара шера тоъал доакъар Iалашде карагI ца доалача а из бахьан долаш хадданза хало хьегача а цу боахама доакъар дукхагIа нийчделга мел доккха гIулакх да дувца эшаш а дац.

Кхы а вогI да хий диллара гIулакхаш «Гойтинский», «Труд» совхозашка а. Царех хьалхарча боахаме догIан хьисапе хий деттача 12 агрегатех шиъ мара болх беш яцар тхо цига хиннача дийнахьа, хIаьта кулг кара хий дуллаш хила везача ткъаьннех — виъ саг мара вацар.

Болх иштта во вIаштIехьбаккхар бахьан долаш календарни планагIа 815 гектара тIа хий дилла дезача, 149 гектара тIа мара баьбац из болх май бутт чакхбоалаш. Вешта хий дуллаш 1046 гектар лаьтта да цу боахаме.

Эггара «хозагIа» сурт дар «Труд» совхозе. Хий диллара балхаш доладанза дар цига. ДогIан хьисапе хий тоха ялх агрегат яр. Болх беш цхьаккха яцар.

«Гехинский» совхозе санна цхьацца бахьанаш лехаш бехказа бовла гIерташ къамаьлаш дора боахамий кулгалхоша а. «Бехке» бараш а ца лехаш шоашкара доагIар лерттIа хьадича бакъахьа а пайданегIа а хургда шоана, ала безам ба иштта болча кулгалхошка.

«Сердало» газета рейдови бригада:
Н. ИБРАГИМОВ,
Нохч-ГIалгIай мелиорацен хин боахамен министерства хих пайда эцара отдела начальник;
С. МАДАЕВ,
«Грозненский рабочий» спец. корр;
М. ХАМАТХАНОВ,
тха спец. корр.

Пятилетка хьалхалаттараш

Дего къоабалбаь никъ

Школе деша багIача хана денз шоай дIахора вахара никъ херже хул цхьабола дешархой. Сох инженер хургва, сох летчик хургва, оал цар. ХIаьта вай корреспонденце тIа вувца Хьамзат цхьаккха а цу тайпара уйла йолаш вацар деша вагIача хана. Кхычарел дикагIа а дешацар, хIаьта тIехьавусарех лоархIаш а вацар из. Бакъда, ше гIишлонхочун никъ хоржарг ма бий аьнна-м цунна вIалла а дагадацар.

Цкъа дешара чувоагIаш шоай цIенна гаьна доацаш дуккхача гIишлон техниках бIарг кхийтар Хьамзата. Укхаза хьалъе лаьрхIадар йоккха гIишло. Мишта нийсделар а хац каст-каста керда гIишло хьалъеча ца соцаш тIехвалацар кхувшвоагIа зIамига саг. Иштта хIара дийнахьа яхар санна цига массехк сахьат доаккхар Хьамзата. КIирвенна бIараххьежар из плотникаша, каменщикаша, монтажникаша беча балха. Шийна дага а доацаш кIезиг-кIезига гIишлонхошта новкъостал де ваьлар...

Цкъа участка прораба Юнусов Ахьмада бIаргтIаэттар Хьамзата. Юххьанцара раьза воацаш хиннавар прораб, гIулакх доаца нах участке хила йиш йоацандаь. Бакъда, цхьаннахьа ваха сиха волга дарий а хац, хIама ца оалаш витар цо Хьамзат.

— ГIишлонхо хила безам болаш-м вац хьо, — аьлар Ахьмада цкъа. — Нагахьа иштта дале из геттара дика да, — аьнна тIатехар.

— Безам тIабахаб са шун балха, — аьлар Хьамзата, бакъда, со-м хIанз а школе деша вагIа.

Цу дийнахьа Юнусова дIахайтар зIамигача сагага бIараххьажа а ца ухаш школа йистеьккхача кхы хьем ца беш шоаш болча хьава мегаргволга. ДукхагIа езаенна балха говзал караерзае гIо дергда, аьлар.

Цу дийнахьа денз шийх чIоагIа бIубенна волаш аха ваьлар участке Хьамзат. Массарел а дукхагIа цунна безабелар плотника болх. ХIаьта плотникий бригадира В. Бургантинова цхьацца лоадам боаца балхаш кхоачашделга тIадехкар Хьамзата.

Цхьан аххан дийнахьа чIоагIа гIозваьнна волаш гIишлонхой болча вера зIамига саг. Балха дIаэцар дехаш лазъяьча заявленеца цхьана цо истола тIа Iодиллар юкъера школа йистеяьккхарах дола аттестат.

Иштта ший вахара никъ хержар Мусаев Хьамзата. ХIанз пхьслагIа шу да Нохч-ГIалгIай гIишлон управленеа чуйоагIача СМУ-9 цу дикача производственника къахьега. Цу юкъа массехк смежни говзал караерзаьй. Цунна дика хов кизгаш тоха, столярни балхаш де, хIаьта каменщика 5 разрядагIа экзамен а дIаеннай дукха ха йоацаш.

— Кхыча тайпара хила йиш а яц, хIана аьлча, тха бригада комплексни лоархIаш ма йий, — йоах Хьамзата. — Цудухьа ерригa говзалаш дика йовзаш хила веза бригадера хIаравар...

Массанена везаелар бригаде вена къона болхло Мусаев Хьамзат. Деррига а ха гIерташ, сихха балха говзал караерзае гIерташ хилар на белгала вар из. Бакъда, мел сиха вале а ше хьадер уйла тIайохийташ, ма хулла дика де гIертар Мусаев. Каст-каста общественни балха Хьамзат юкъеувза а баьлар коллективера нах: «молни» арахеца, е лоацца беседа яр тIадулар цунна.

— Балха стаж йоккха еце а говзал-м дика караерзаьй, — йоахар цхьабараша. — Общественни балха а юстара латтац, — тIатохар вокхар.

Уж къамаьлаш хозар управлене партийни собране а. Укхаза коммунисташа тешам а бенна КПСС члена кандидаталла дIайийцар Мусаев.

ХIанз Грознерча Заводской районе дикача болхлочох, хьинар долча общественниках санна дувц Мусаев Хьамзатах. Цхьа бахьан доацаш дувцаш къамаьлаш дац укх. ХIанз шозлагIа хержаб из Заводской районни Совета депутаталла.

Ший балха тIа а общественни декхараштa а юкъе лоархIамегIа дар лоархI Мусаева, эггара хьалха массаьдолча дикачун тIехьа шийгара масал телар, керда толамаш дахара новкъостий оарцагIа бахар. Укхаза новкъосташта дагаух дукха ха йоацаш хиннa хIама. Балха смена чакхъяла кIезига мара ха йисаяцар. Цаьхха бетонах етта ши машина кхаьчар участке. Нах-м цIабаха кийчбенна ма барий, хIаьта фу дергда бетона? Нагахьа санна из юте кхы пайдана йоацаш массехк кубометр зехьа йоврг ма йий.

Бакъда, ши пхьарс хьал а хьекха эггара хьалха болх бе эттар Мусаев Хьамзат. Кхы дош ца оалаш цунна уллув дIаэттар ерригa бригада. Цхьа-ши сахьат даьлча Iойилла яьлар бетон.

— ХIа, хIана-м цIадахача а хьалха дац, — аьлар Хьамзата.

Вахаре денале никъ лувцарца, шийна тIадилла гIулакх тешаме чакхдаккхарца белгала ва къона коммунист Мусаев Хьамзат.

КПСС XXVII съезда йолча къахьегама вахте эттача Мусаева доккхий декхараш тIайийцад шийна. ХIара дийнахьара производственни норма 120—125 проецнт кхоачашъе дош деннад цо.

Е. ДОМБАЕВ.

ЦХЬА ТIАДАМ БОА ЦА БЕШ

«Юбилейный» совхозера кхоачача нарсаша, помидораша, кхыча продукташа дуккхаза а хоздаьд грозненцаша шоай истола тIа отталеш дола шу.

Цу боахаме деррига а хIаш дац аьнна лаьтта хий дехкаш да. Хий диллара ерригa система ма йоагтIара дика кийчъяь я. Кхашка дIайийначa культурашта ший ханнахьа хий диллача цох доала беркат дика довзаш ба совхоза болхлой. Цудухьа шоай ханна вегетационни хий дулл баьцадаарашта, ялата, доакъара баьцашта. Шоай хий диллара таро дика яле а, зехьа цхьа тIадам хий ца доаде гIерт совхозе. Болаш ба кхашка хий диллара гIулакх дика довза нах.

— Со каст-каста кхашка хул хIанз, — Иштта дувц совхоза директора Сайдаев Лемас. — Тха поливальщикашта юкъе эггара дикагIа а кхеташагIа а хий дуллаш ба механизатораш Орлов Николай, Гончаров Алексей, Пейсаев Iаьла, Бачаев Султан, Иванкевич Данил, Вишневецкий Иван.

Укх шера совхоза 817 гектар хулача кхашка хьалкхееш я нарсаш, помидораш, кабуц, кхыдола баьцадаараш. Царех хий дилла дезача 756 гектара тIа дийнача баьцадаарашта шозза хий диллад. Поливальщикаша хий диллад доакъара баьцаш дIайийначa 265 гектар хулача лаьтта цкъаи цох 200 гектара тIа шозлагIеи.

Иштта цкъа хий диллад 300 гектар йолча гурахьа кIа дийначa лаьтта а. Доакъара баьцел совгIа совхоза болхлоша мошача доакъара лаьрхIа укх шера 100 гектара тIа дIадийнад кIа. Цу дерригача лаьтта цкъа хий диллад. ШозлагIа дуллаш а да.

Иштта хий дуллаш я 176 гектар хула дIайийна хьажкIаш а. БIаь гектар совгIа долча лаьтта хий дилла даьннад цига.

Т. ЮСУПОВ.

ПАРТИЙНИ ВАХАР: БАЛХА СТИЛЬ

КОЛЛЕКТИВА ЮКЪМОТТИГ ЧIОАГIЪЕШ

Тха завода партийни организаце беча балха керттерча лостамех цаI да къахьегамен производственни дисциплина чIоагIъяр, социалистически доалахье хьурмат а деш лораяр, наьха сахкетами гIулакхах бола бехктокхами айбар. Цу гIулакха вайна массанена хьокхаме а хиппа дIаэттай КПСС ЦК апрельски (1985 ш.) Пленума решенеш. Завода администраце, партийни, общественни организацеша хадданза чакхдоах куц доаца гIулакхаш коллективе цийс ца далийтара тIахьожабаь кхетам лулга.

Наьха балха хьалаш, цар къахьегамен производственни дисциплина миштай, маьхка продукташи кхыйола материальни маьхаденаши лерттIа доал деш лелайой тохкаш цхьана рейдаш ю халкъа тIахьожама группои «Комсомольски прожектора» активисташеи. Шоаш гучадаьха кхоачамбоацараш дIадахара тIаерзаяь материалаш шоай предложенеш цар хьачутел администрацеги партийни организацеген.

Иштта дукха ха йоацаш комплексни рейд йир оаха заводе гIолла. Мовхьаш тIадоттара - Iодоассадара йолча участке болх беча наха шоашкара дукха гIалаташ дувлийтилга, хьаьра чу къахьегачар дисциплина телхаелга гучадаьлар тхона. Дукхьашка кийсденна хIама дацар из. Хьалха а шоашкара гIалаташ дувлийтадар хьаьра болхлоша Бараиева Либихана, Миллер Тамарас, Султыгова Любас цу хьакъехьа кIезига хиннадацар тха царца къамаьл. Хьайийллача партийни сорбане цIенхаштта жоп дийхар царгара новкъосташа. Укх тIеххьарча хана холуш тоабеннаб цар болх, уллуврча новкъостех бехк хеташ кхоачашду шоай декхараш, цкъаза дикагIбараш бувцаш хилча цар цIераш а йоах.

Цу рейдагIа тхона иштта гучаваьлар корта бохабу малар менна а волаш болх беш хиина грузчик Орцханов Хьусен. Цунгара хьалха даьнна гIалат дацар из, дукхаза цIенхаштта дийцадар цунца тха активисташа малар, мелярах цунна шийна, дезала, коллективана доалача зуламах, бакъда тоаденна хIама дацар. Цудухьа нах хьагул а баь, массанена хьалхашка жоп дала оттавир Х. Орцханов. Новкъостий судо соцам бир кхы иззамо моттиг цо нийсйолийте, дарба дайта а хьожавеш, цунна наьха санна ахчан гIод тохаргда, аьнна. Коллектива дош делар Хьусена малара тIанхувш кхы ше хург ца хиларах.

Коллективера порядоки дисциплинен чIоагIъеш мероприятеш чакхъяхар бахьан долаш дика толамаш дахка карагIдаьлар тхона дIадахача шера. Ерригсоюзни социалистически яхье тха завода коллективана хьожаьй ше морг йолча предприятешта юкъера кхоалагIа моттиги ахчан премии. Тха завода йоккха йоацача коллектива боккха толам ба из. Цо тхо декхарийла ду дIахо йодача хана кхы а дикагIа къахьега, укх шера хургйолча лоархIамеча событешта — стахановски болама 50 шу дизара, парте XXVII-ча съезда сийленца накъадаха. Из декхар тхоашка кхоачашдулургхиларах бIубенна да тхо, хIана аьлча хIара тха коммуниста, производстве хьалха латтараша, общественникаша дика кхетаду из деррига а шоаех тийша долга. Цудухьа низ дIанхоачар ду цар производстве гучаяханза йолча чурча таронех, балха ханах дикагIа пайда эцара, материальни ресурсаш, электроэнерги, доагора-смазочни материалаш кхоара, хьурмат а деш социалистически доалахье лорара.

Шо-шоай моттигашка коммунисташа, комсомольцаша, профсоюзни активисташа доаггIача тайпара декхараш кхоачашду. Цох дувцаш тхоай дикагIча коммунистий цIераш яха лов сона. Коллективе массане сий деш, лоархIаш ба коммунисташ Плиев Микаьил, Куркиев Исраьил, Халухаев Махьмад, Имагожев Iаддал-Керам, Мальсагов Идрис, Аушев Iаьла, Толдиев Мажит, кхыбараш. Уж ба эггара хьалха коллективера гIулакхаш тоадара сарцагIбувлараш, хьалхашка латта доккхий декхараш кхоачашдара мугIарера бараш шоашта тIехьабоахараш.

Нахаца тарбала ховш, эшачоа гIо де кийча болаш ба тха слесараш Пугоев Махьмад-Гiри, Галаев Жабраьил, Боров Закре, токарь Оздоев Ахьмад, мастераш Картоев Iийса, Цечоев Мовли, грузчикаш Эсмурзиев Султан, Галаева Наталья, инженер - лаборант Котиева Яха, кхыбараш. Уж ба тха коллектива тIум я ала иниш яраш, шоашта гонахьа нах кхотабераш, вахаре а къахьегаме а царна масал телараш.

Къаьстта ала безам ба са массехк дош завода керттерча механиках Хазбиев Абукарах. 25 шу совгIа ха я цо предприяте къахьега. Из ва кагирхой хьехамча, хьинаре дакъа лоац юкъарча вахаре, экономически знаней школа пропагандист ва Абукар. Бакъдолчоа тIехьа латташ харцваьниачоа гешт дергдоацаш саг ва из цудухьа сий а ду цун коллективе.

Дег тIара доагIа дIайха дешаш ала лов къонача коммунистах Оздоев Мурадах а. ХIара дийнахьа ший нормаш 15—20 процент тIехкхоачашъю цо, къахьегамца масал тел шийна уллуврчарна, цудухьа цунца нийсбала гIерт кхыбараш. Уж санна бола нах кIезига бац тха заводе, цар лакха лоаттаду предприяте сий, къовсам лоаттабу вай советски вахара хьисапаца тарлуш доаца гIулакхаш леладераща.

Коллективера негативни явленеш дIайоахаш оаха беча балха тIа наг-наггахьа нийслу тайп-тайпара кхоачамбоацараш, цхьаболча коммунисташа шоай уставной декхараш лерттIа кхоачаш ца ду моттигаш. Иштта, масала, доагIача тайпара шоай декхараш кхоачашдацар цхьан юкъа къонача коммунисташа Ведзижев Къурейшен Евлоев Халатен, геттара эсала дакъа лоацар цар юкъарча вахаре, йоагIача тайпара йоакхо яцар шоай идейно - политически сахкетам айбара, коллективера хьалаш бе-башха хеташ бацар, шоашта енна поручене йоагIача бесса дика чакхъяхацар, партийни собранешка лоархIаме дешаш дувцача дакъа лоацаш бацар. ДIахо ла йиш йолаш яцар из ледарло, хIана аьлча из геттара Iаткъаш дар мугIарера бараштa кхетам луча балха. Цудухьа цIенкаштта хьадийхар царгара коммунисташа, гIо де хьожабир лакха говзал йола специалисташ, дикагIбола коммунисташ. ХIанз хувцаеннай цар шинне а оамалаш, хьинаре дакъа лоац юкъарча вахаре, партийни собранешка лаьрхIар чакхдоаккхача.

Коллективе нийслуча негативни явленешца боагIача тайпара къовсам лоаттабара дика гIо деш я бригадни подряд, хIана аьлча укхаза коллективо ше хьалхеву хIара болхло, цIенхаштта хьадех цунгара доагIар, хIаьта цунца цхьана айлу коллективана хьалхара бола хIаране бехктокхам, социалистически боахам лелабара школа ше хилара тарра. Из дика кхета а деш тхоай заводе юкъедоаладеш латт оаха из лоархIаме гIулакх. Тха ялх бригадах шинне подрядни хьисапе болх дIаболабаь тоъал ха я. Крупа кийчъеш бола Берсанов Мухьмади Шадиев ИсмаIали керте латтача бригадай болхлошта къаьгга гуш я коллективни формах къахьегаро хьахулийта бешхалонаш, цох шоашта хьахула беркат. Производственни хьокхамаш дикагIа, къахьегама овсарле лакхагIа хиларца цхьана айлу хIара болхлочо хьайиду алапи а. ХIанз царна лур хьалха хинначунца нийсдича 15—20 процент дукхагIа хул Цу методагIа кастлашха болх бе йолалургья тха вож йиъ бригада а.

Тхоай дикачунца цхьана белгалдаккха деза динза дисараш а. Къайла а ца кхухьаш, гуччахьа дIаала деза, хьайийллача собранеех а цига коммунисташа еча отчетех а боагIаш бола пайда эцаш оаха. ДIадахача шерен укх шера пхе беттен коммунистий отчеташка ладувгIаш ши собрани мара хиннаяц тха, хIаьта уж шиъ а лерттIа кийчъяь чакхъяьккхаяц. Балха тIара цу тайпара а кхыйола а формализм дIаяккха еза. ЦIендаь дIадаьккха дац къахьегамен производственнии дисциплина телхаелга, кагий къоалаш делга.

Къаьстта ала деза гойтара агитацех а. ХIанзарча декхараша дIа ма деххара кийчъеш, хан-ханнахьа эргаяхаш оаха из. ГIийла бо санна латт тха хьокхамий улг, социалистически яхья экран, дукха ха я Сийлен улг кийчле деза яхаш къамаьлаш ду.

Уж кхоачамбоацараш гуш да тхо. Цу хьакъехьа де дезар белгалдаьд, хIанз керттердар — из бокъонца кхоачашдар.

М. ОЗДОЕВ,
Назрановски мельзавода партийни организаце секретарь.

МоллагIча сага дега тоам хул дика баь кога гIирс нийсбелча. ХIаьта бахархой хьашташ ма могга дизагIа кхоачашде гIерташ, шоаш хьабеш бола кога гIирс дукха бахаргболаши хозеи бе гIерт «Чечингобувьбыт» объединенера мастераш. Обувщикашта юкъе иттех шера даим говзах болча нахах лоархIаш ва керттерча предприятера вокхагIа вола мастер Кайхаров Уэаир.

Из керте латтача участке хьаяь продукци цкъа тIахьажача тоъам болаш хул ОТК болхлошта, хIана аьлча, царна хов брак хила йиш йоацилга.

Дукха болх бу Кайхарова бийдала, материалашта кхом бара участке массане а дакъа лоацаргдолаш. Укх шера шин дийнахьа кхоьньча электроэнергеца хIанзале болх баьб из керте латтача участко.

СУРТА ТIА: У. Кайхаров.

З. БАТЧАЕВА сурт.

БАЛХА ХА — БАЛХА

Производства эффективность лакхъяра боккхача лоархIеме да балха ханах нийса пайда эцари къахьегамен производственнии дисциплина дика хилари.

Тахан са дувца безам ба кхом бара тIехьа оаха лоаттабеча къовсамах, дисциплина тоаяра оахош даьчох, балха тIа новкъарле еча кхыдолча кхоачамбоацарех.

Укх СМУ аз болх бу бархIлагIа шу да, хIаьта Марченко Бориса кулгалдеча бригаде болх бу массехк бутт мара бац. Дукхача хана дениз ерригача управлене тIехьаюсачарех лоархIаш яр из бригада. ЧIоагIа новкъа хулар сона моллагIча совещане Марченкона критика еш хилча. Цхьан дийнахьа лаьрххIа дег тIара къамаьл хилар тха партбюро заседане, цига коммунисташа тIадиларах Бориса бригадана новкъостал де хьожайир со...

ЦIаккха а дагарадалац сона укх шера февраль бетта се кердача бригаде балха ена ди. Бригадира дIайовзийтар со коллективана. Сона шаьра хоалора мел дош ца хеташ цхьа бола болхлой сайна бIарахьежар. Комплексни лоархIаш яр коллектив. Керда болхло шийна гIо де хьожайича бакъахьа я, аьлар сона бIара а ца хьожаш электросварщика Лихачев Николая. Со раьза хилар. Шошоай участкашка объекте гIолла дIабаьржар берригаш. Болх бе доладелар тхо. Дог доацаш, низагIа байташ санна бора Лихачева болх. Гуш дар балха ди чакхдаьлча из хIамана сагота воацилга. Халла садийттар аз цунна делкъа ха хьатIаотталца. Из хIама кхалла вахача се эттар со сварка е. Массехк сахьата Николая яь брак дIайоаккхаш ялла йийзар.

Цец а ваьнна са балхага хьежаш вар шин-кхоь сахьата мича лийннав а ца ховш юха кхаьча са «ученик». ХIаьта багара етталуш чхьагIара бешка чура санна малара хьаж а яр. Аз балха юхе вайтанзар из, вIалла айса ца зувш санна из ди чакхдаьккхар.

Саррахьа участке гIолла гобаьккхар аз. Из дар болх йисте бала сахьат гаргга ха йолча хане. Бакъда, цхьабараш спецовкаш тIера Iо а яьха кулг-юхь дулаш бар, вожаш дер дайна нах санна объекте гIолла дIа-хьа ухаш лелар...

ШоллагIча дийнахьа Iуйрийна се балха хьакхоаччаше лоаца собрани е нах гулбелга дийхар бригадирагара.

—ДIаяккха хIанз из йиIиг а, цо амар тела дезаш да-кх тхо, йоахар сона хазийта гIерташ чIоагIача оазаца каменщика Лорсанов Хьусена, — сай безам бале бергба, безам беце бергбац болх, сай гIулакх да са из, — йоахар цо.

Собране оаха хержар бригадни совет. Из декхарийла йир дисциплина толхаяьр гучаваккхен цунна доагIаш дола таIазар дeи.

Деррига гIулакхаш тха тоаденнад аьлча нийса хургдац. Уж кIезиг-дукха бокъалгахьа дала доладеннад ала-м йиш я. ХIанз а «астагIа» лелхаш я къахьегамен производственнии дисциплина. Къаьстта во болх бу тхо балха хьакхувлача транспорто. Цкъаза шоашта дагадехча вIалла автобус а яйтац ПАП-5 кулгалхоша. Из бахьан долаш мел зе хул предприятена, болх беча наха-м дувца а мича деза.

Дукха балхаш кулг-кара де дезаш хул. ХIанз оаха хьалъеш йолча объекта пенаш доттача хана каменщикаште маркхал ведаращца хьалтела безача кхаьчад тхо. Цхьаккха тайпе зIамига механизаци балха юкъейоалаьаьяц, лоха я бригаде къахьегама овсарле. Кхыматтел цхьан оагIорахьара балхаш даьнна пхи бетта безача хана подмосташ кулг-кара дIахо уттае езаш хул тха. Цкъарчоа лоадам боацаш хетеча цу хIамеша дукха балха ха зехьа йоаю. Дийнахьа цкъа ца ехеча «мелаш» яц тхона гIо де яйташ йола крен а: эггара тхона чIоагIагIа эшача хана ехе хул из. Цу гIулакха сихха уйла йича бекъахьа я управлене а УМС кулгалхоша а.

Каст-каста бригаде гойиш я укх тайпара сурт. Балха ди доладенна массехк сахьат даьннад, хIаьта нах болх ца беш багIаш ба. ХIана аьлча, бригадир управлене совещане вахе воацаш хул. ХIаьта шоаш малагIа дергда, фу дича нийсагIа хургда ца хоеш нах «салоIаш» хул. Хоадам боллаш дIадаккха деза балха хана «летучкаш», «планеркаш», собранеш елга. Балха ха духьал балха хетаеeза.

ДIабахача пхе бетта план 100 процент кхоачашйир оаха. ХIаьта из цIаккха ца хинна хIама да бригаде. Цул совгIа тха коллективо социалистически декхар тIайицад шера декхар 28 декабре кхоачашде, аьнна. Цох дика совгIат хургда аьнна хет тхона КПСС XXVII съезда.

З. ДУГАЕВА,
СМУ-5 комплексни бригада электросварщица, партбюро член.

ДИКАЧА НАХАХ

МАШИНИСТ

Грозненски локомотивни депо ший балха тIа башхадика лоархIаш говзанча ва машинист Точилин Николай Петрович. Дуккха шераш дIаденнад цо ший дего къоабалбеш хержача балха. Пенсе ваха ха гаргакхаьчаяле а, Николай Петровича бIарахьежачо аргдац цунах ха яха саг ва аьнна. Массаза а кадай, тIах аьнна вола из халагIа мел йолча моттиге шийгара даим масал телаш хьавоагIа.

Бакъда, атта хиинабац къахьегама ветерана вахара никъ.

...ТIом хьайнача шера юкъера школа яьккха зIамига саг фронте вахийтанзар дегIа могаш ца хилар бахьан долаш. Ший ханара барашца цхьана военкомата, наIаргара хьавалапар Коля а. Цхьабакъда, военкомо дIатIаэца тигацар ер тIем тIа гIолгах дола дош. Тыле а эш нах, укхазара яр а я фронт, йоахар цо. Иштта нийсвелар Точилин ший дас болх баьча Грозненча локомотивни депо. ТIем тIа бахабар дукхагIбараш, цудухьа нах ца тоъаш хиларах машинистий гIончий кийчбу кхаь беттара курсаш а яьха болх бе волавелар зIамига саг. ХIама хара тIанкувш вола Николай чехка знйра къаьнача машиниста, гражданский тIема доакъошхочо Фролов Петр Георгиевича. Цо дукха къахьийтар Точилинах визза машинист ве гIерташ. Цу даькъе дика аьттув а баьлар. ХIана аьлча, цкъа дIахьийхар кхы хьалхадаккха дезаш вацар Николай. Цунна боккъонца безар ший болх.

Дукха шераш дIанхад цул тIехьагIа. Шовзткъе ялхлагIа шу да Точилин Николай Петрович Грозненски локомотивни депо машиниста болх беш вола. Хано дото бесса дерзадаьд керта чеш. Тахан ший къахьегама наькъах лаьца дувцаш дукха дагалувц цо. Цаккха а дагара даргдац цунна Кавказ дIаяккха гIерташ моастагIчо даь лира тIемаш. Цахаддаш мехкдаьтта заводашта, машиннаькъашта бомбаш чуеттар немцаша. Йоккха маькарлон денали эшар цу дуIа юкъе гIолла вай фронта эша мехкдаьтта дIаувзара. Массаза Iоажала юхьдухьала нийсвала вийзав цун, хIаьта а ший декхар дизза кхоачашдеш чакхваьлар дешал дола машинист. Цунна дола тешал — тIема хана мехкдаьтта продукташца фронт Iалашьярах 1944 шера Николай Петровича денна Даьхен эггара лакхагIа дола совгIат — Ленина орден.

Чакхбаьлар тIом, юха а маьрша вахар дIадоладир советски наха. Укхаза а шийгара шолхленца хьинар гойташ къахьийгад Точилина.

Машаречча фронте къахьегарах 1947 шера Къахьегама Цlеча Байракха орден елар цунна. СовгIаташа цIаккха а кура, сонта ца воаккхаш, со дерригнех кхийнав аьнна, шийна ховчох доккхал ца деш, хаддаиза знанеш лакхъеш хьевенав ветеран.

Укх шера 38 шу дуз из КПСС член вола. Коммунист хиларга хьежжа цо ший къахьегамца хьокхам тел новкъосташта, царгара доагIар хьадех. Принципиальни, тешшаме новкъост санна вово из уллув болх бечарна.

— Саго кхычунгара хьадехале, ше масал гойта деза дикачун тIехьа. — йоах цо.

— РейсагIа ваха цIагIа вац къахьегама ветеран. нормал совгIа 8 эзар тонн мухь тIаболла еса поезд кхоадаьча доагораца, электроэнергеца Грознера Прохладне дIайига дош деннадар цо, — йоах депо парткома секретара М. Топоркова. — Из цо кхоачаш а даьд.

Шу доладелча гIоне 17 эзар киловатт - сахьат электроэнерги, 5 эзар килограмм доагор кходаьд.

Хургйолча КПСС XXVII съезда сийна социалистически декхар тIайицад Точилина. Съезд хилале нормал совгIа 11 еза поезд дIайига лаьрхIад цо, царца планал тIех 48 эзар тони мухь а болаш. Николай Петровича из де карагIдаргдолгах цхьаккха щеко яц. ХIана аьлча, визза ший деша да волаш хьавоагIа из.

Грозненски локомотивни депо дукха ба производстве хьалхалаттараш. Царех ба машиниташ Дементьев, Токарев, Волков, кхы дукхабараш. Бакъда, уж берригаш а Николай Петровича учениках хина нах ба. Цудухьа ветерана доккхал ду ший учениках, вокхар — шоай хьехамчах.

Дукха общественни декхараш а кхоачашду Точилина. Из ва парткома член, ветераний совета председатель.

...Чакхъяьнний аргIанара рейс. Бакъда, цIаваха сиха вац ветеран. БIарчча кIира ма дий ший депо из ца хула. ТIаккха массагIа да хьажа везаш, хатта, дувца дезаш. Шин дийнахьа салеIача юха а рейсагIа арабаргба Точилини цун новкъостийи. Из рейс а хургья кхоьнча материалий чотагIа.

А-Г. УГУРЧИЕВ.

КЕРДА-ДАРАШ

ЮРТА БОАХАМА

Нохч - ГIалгIайчен «Госкомсельхозтехника» цIерагIа юрта боахама машинаш еча заводаша хьаухийт вай мехка а доазол арахьа а хьаяь машинаши оборудованни. Уж хьаух Липецкера, Ленинградера, кхыча моттигашкара. ХIаьта уж дIахьежаю республика районашка.

Гомелера, Свердловскера, ГДР-ра яьхкай силос чуэцаш йола комбайнаш, хьажкIаш чуэцаш йола, эргаьлха тоаяь «Херсонец-200» лха комбайнаш яхкийтай Херсонера.

ХЬУНАШ ШЕРЛУ

Вай республике чакхдаьхад хьунашта лаьрхIа гаьнаш дIайогIара балхаш. Уж дикка дIашеръеннай укх шера — гаьнаш дIаегIай 1557 гектар долча латта. Цу гIулакха лаьрхIа 8 миллион къона га кхеьяьр Наурски, Сунженски, Шелковской мехлесхозашка.

ХIаьта Шалински районе итт гектара тIа дIаегIай бIарий гаьнаш.

ЦхьайтталагIча пятилетка шерашка республике гаьнаш дIаегIай 10 эзар гектар долча латтан тIа.

ДИККА ДУКХА КХОЯЬИ

«Грознефть» объединене предприятешка чIоагIа теркам тIабохийт электроэнерги кхояра. Цу даькъе гIо ду прогрессивни технологи юкъейоалаяро, дикагIча опытах пайда эцаро.

Ер шу дIадоладелча денз кхояьй 1,5 миллион киловатт-сахьат совгIа электроэнерги, эзар гигокалори совгIа йIовхал.

Электроэнерги кхолра яьржача социалистически яхье толаш йолаш хьайоагIа «Старогрознефть», «Горекнефть» НГДУ-ш, Октябрьски Грозненски УБР-аш.

КЪАХЬЕГАМА ЧЕТВЕРТЬ

Наурски, Урус - Мартановски, Грозненски районашка йолча къахьегамен салаIарен лагерашка бераш тIаэцара тIеххьара кийчо еш я. Укх аьхки къахьегама четверте дакъа лоацаш хургва Грозненски школай 7—8 классай итт эзар совгIа дешархо. Цар гIо дергда юрта боахама культураш кхееча а чуэцача а. Цул совгIа, дика са а лоIаргда цар.

Соахка баьча балхах толаш а хилар хьалхара моттиг а яьккхар № 37 йолча юкъерча школа дешархоша.

Р. АЛИМОВ.

МИШТА КХОАЧАШДУ ДЕКХАРАШ

ГIо дарга ца хьежаш

Пачхаьхалкхенна шура дIаялара планаш кхоачаш ца еш хьайоагIар 1983 шу хьатIакхаччалца Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» совхоза цхьоалагIча шурий ферма коллектив. Цхьабакъда, карарча пятилетка кхоалагIча шера кхыметтел социалистически декхарех а лоархIайир. ХIаьта соахка баьча балха итогех республика Сийлен улга тIа яьккхар. Болх иштта дика тоабе шоашта малагIча гIулакхаша карагIдалийтад дувц тахан цу ферма заведующе БАЦИЕВ Сайд-Мухьмада.

Диъ шу хьалха со цу ферме болх бе венача хана, дукхагIа дола доахан къаьна, геттара кIезига шура луш дар. Доаркай а скотникий а алапеш зIамига дар. Маша тIехкетаргбоацилга а ховш, цхьаболчар бе-башха доацаш болх бора, къахьегама дисциплина телхайора. ХIаьта хьадечох дог лазаш бола доярнаш, эхь деций зехьа доакъар а доадеш ер доахан кхабар, яхаш леткъар.

Доахана Iул тоа ца дича даргдацар гIулакх. Керда венача совхоза директора Г. Жунова шоана де новкъостал дац са, керда доахан эца таро яц са, цхьабакъда оаша из гIулакх тоадоре, доакъар, кхы мел эшар шун коллектива хилийта хьожаргва со, аьлар.

Кхычар новкъостал дарга хьежаш дагIарах гIулакх хургдоацилга кхета а даь, толашагIа болча, йоккха опыт йолча доярнашца Октябрьски Революце, Къахьегама ЦIеча Байракха орденаш лелаеча Газиева Банатуца, Халикова Нижайца, Сухаева ШарiIатаца, кхыча хьайбаш леладерашца дага а ваьнна, тхоай ферме леха доладелар тхо болх тоабе йиш хулийтаргйола таронаш. Эггара хьалха йоакхо йир Iул кердадаккхара. Цу гIулакха тхоай дикагIдолча доахах хьахинна Iасилгаш кхеде доладир. Ши шу даьлча къонадараш юкъе а кхувлаш, 60 процент доахан хийцар.

Iул тоаде долалуш юххьанза халонаш а нийсъелар. МалагIа етт маца бахкаб, осеменени яьй ха йиш йолаш дацар, цунах дар дIаяздеш журнал хиннадоацандаь. Уж бахьанаш долаш бугIе дига деза доахан Iула юкъера хьакъестаде атта дацар. Лоацца аьлча, хьайбашта учет лелаяра болх керда дIаболабе бийзар.

Боккха теркам тIабахийтар къахьегама дисциплина тоаяра. Ферма совет вIашагIъеллар. Цунна юкъебахар тоэлашагIа бола хьайбаш леладераш, специалисташ. ТIехьабусараш, бе-башха доацаш шоай декхараш кхоачашдераш совета тIа а бехаш, цар дувлийта гIалаташ ерригача коллектива балха Iаткъилга, хIаьта дIахо а иштта мара къа ца хьеге цунна лоалургбоацилга дIа а хойташ, боагIа бехк боаккх.

Бакъдар аьлча, цу хьакъехьара дош дувцара соахка февраль бетта мара совет гулъе езаш хиннадац тхо тIехьарча хана. ХIанз хIаране цIена кхоачашду ший декхараш.

Ше цхьан хана аьннача тайпара, фермана доккха новкъостал ду Жукова а. Кхоачам боллаш тайп-тайпарча доакъарашца Iалашду тхо цо хадданза. Цул совгIа, тхона фу эш хьажа из ца воагIаш наггахьа мара ди дIадодац. Наьха балхацара безам совбаккхара къаьстта йоакхо ю цо. Доярнашта, скотникашта юкъе яьржача яхьа итог ювцаш хIара итт дийнахьа хьайбаш леладерий собрани ю оаха. Цига дакъа лоацаш хул боахама директор, парткома секретарь, профкома председатель, специалисташ. Яхьа итог еш лоархI яьккха шура, цун хьоанал, доахана санитарни хьалаш. Хьалхара ши моттиг яьккхача хьайбаш леладерашта ахчан премеш лу, цар сийна «Молнияш» яяю. Шу доладелча денз царех дукхагIъяраш лакхе цIераш яьхача доярнай, хIаьта Алиева Хьавай, скотникий Алиев Асхьаба, Махаев Мовлата, Чапанов Хадже сийна арахийца я.

Яхьа итог ярал совгIа собране хьайбаш леладераша майрра дувц лерттIа болх хьабе шоашта новкъарле еча кхоачамбоацарех. Дийцар лаьрххIа леладеча журнала тIа дIаязду. АргIанарча итт дийнахьа баьча балха итог еш хьож хьалха хиннача собране де лаьрхIар мишта чакхдаьккхад.

Кхы а керда цхьа хIама юкъедоаладаьд оаха. Хьалха хIара доярна социалистически декхара тIа яздаьр хьанца яхь лелаергья, мел шура йоаккхаргья хьахьокхаш мара дацар. ХIанз цул совгIа шурий хьоанал лакхъяр, из яккхарга дIадодар лохдар, доакъара кхом бар дукхьа де лерхIар а белгалдоаккх.

Балха гIулакхаш иштта оргадахаро карагIдоалийт тха коллектива декхарех дика лоархIаеш къахьега. ХIара кхоабача Iаттагара дийнахьен буси хIанз йоаккхаш йола шура. соахкарчул 0,8 килограмм дукхагIа я, хIаьта шу доладеннача денз биъ бетта яьккха хиннар 60 килограмм дукхагIа яр.

Къаьстта дукха шура йоакхх яхьа хьалха боагIача доярнаша Сухаева ШариIата, Халикова Нижас, Алиева Хьавас. Масала, ШариIата соахкарчул 106 килограмм дукхагIа а йолаш, 1156 килограмм шура яьккхар хIара кхоабача Iаттагара хьалхарча квартале, хIаьта Хьавас 381 килограмм дукхагIа а йолаш 1060 килограмм яьккхар, Нижас — 1083 килограмм. Белгалдаккха доагIа соахка районе яьржача яхье цар хьалхара кхо моттиг яьккха хиннилга. Тха совхоза шоллагIча фермера Бисаева ТIаус ца лаьрхIача, хьокхамашка диллача царна тIехьакхе могаш доярка яц районе хIанз а. Цар, хIаьта Саламова Айбикас, Борщигова Нижас, Муртазалиева Заретас укх шера хIара кхоабача Iаттагара 3500 килограмм шура яккха дош деннад, план 2100 килограмм йолаш. ЛаьрхIар цар кхоачашдергхиларах теша йиш я. ХIана аьлча, иззал а кхы а дукхагIа яр соахка царех хIаранс яьккхар, цул совгIа укх шера йоаккхар а дIадахача шерарчул дукхагIа я.

Ферма коллективо хIара кхоабача Iаттагара 2500 килограмм шура яккха декхар тIайицад. Иштта хьаьнала къахьегаш бола доярнаш юкъеболча цунна дагалаьцар тIеххоачашде а низ дIакхоачаргхиларах шеко яц са.

Кхычахьара дехаш а ца лелаш укх шера дуккхьашха тхоай боахаме кийчдаьча доакъарий чотагIа Iангара даьхар оаха доахан. Цунах эггара хьалха Жукова баркал ала доагIа.

Хьайбай продукци алсамъяккха йиш хулийтаргйола йоккха таро я подрядагIа болх вIаштIехьбаккхар. Цу хьисапе болх мишта бу хьажа ваха дукха ха йоацаш Шелковской района «Червленский» совхозе хилар со. ПодрядагIа къахьегам вIаштIехьбаккхар геттара пайдане долга тийшар со цига. ЦIавеча сайна бIаргадайначох, хезачох дийцар тхоай хьайбаш леладерашка а. ТIадоагIача шера цу хьисапе болх бе барт бир оаха. ЦIаьхха де йиш йолаш атта гIулакх дац из. ХIана аьлча, подряд юкъейоалаярах пайда хургбац беча балха, яьккхача продукцена, цунга дIададачоа цIенхаштта учет лелаеш ца хуле. Цу гIулакха экономист эшаргва ферме. Доярнашта санна, скотникашта, доакъар Iалашдерашта, ферме кхы тайпа балхаш дераштa доагIа ахча йоаккхача шурах тийша хургдолаш вIаштIехьа ца даьккхача а даргдац. Уж дешаш къоастадеш я хIанз совхоза партийни а профсоюзни а организацеш, экономисташ.

ВЕТЕРАНАШКАРА IОМАЛУ КАГИРХОЙ

Дикка нах ба тахан В. И. Ленина цIерагIча мехкдаьтта чакхдоахача завода номер 5 йолча установка операторий цIагIа. Технологически бригадал совгIа, укхаза ба номер 2 йолча профессионально - технически училищера практиках баькха мехкарий. Уж тахан эггара хьалха ба установке, ца ховраш ца довзараши дукха да, цудухьа дукха да хаттараш а.

Цар хIара хаттар теркаме эцаш, доагIаш дола жоп луш, балха моттигаш, операторий болх бовзийташ ерригача установке гIолла чакхбоах къахьегама ветерана, вокхагIа волча оператора В. Рыбинцова. Цунна новкъостал деш ба операторaш О. Ручкинаи Л. Байсуркаеви.

Цу тайпара «экскурсеш» каст - каста хул установке. ХIана аьлча, дийша баьлча цу заводе шоай къахьегам дIаболабе безаш ма бий таханара практиканташ.

Заводе дикагIа лоархIачарех я пхелагIа установка. ДIабахача пхе бетта йола производственни план хапал хьалха кхоачашъяьй цун коллективо.

Балха тIа толамаш дахара нах оарцагIа боахараш къахьегама ветеранаш ба. Цар массадолча динача хIаманна тIехьа шоашкара хьокхам тел кагехбараштa. Къахьегаме масал а хинна дIаэттаб Сляднов Евгений Евгеньевич, мехкдаьтта чакхдоахача 50 шерал тIех болх баь вола Захаров Иван Лаврентьевич, тIема доакъошхой Харитоненко Петр Тимофеевич, Константинов Виктор Петрович. Царех хIаравар хьехамча ва.

БоккхагIчаргара масал эцаш, царна нийсса хIана бац аьнна болх беш бола кагирхой а кIезига бац установке. Хьаэцаргва вай Байсуркаев Лаьча. Укхазара Советски Эскаре ший декхар дIадала вахар из. Дукха ха йоацаш юхавенав. Укхаза дIанийцав из КПСС члена кандидаталла. Массаза социалистически яхье хьалха волаш хьавоагIа Лаьча.

Иштта ший декхарах дика лоархIаеш я оператор Ручкина Оля. Ши шу мара дац из технически училище яьккха установке балха ена. ХIанз пхелагIча разряда оператор йолаш болх беш я Оля, общественни вахаре а хьинаре дакъалоац. Дукха ха йоацаш хиннача хоржамашка халкъа депутатий Грозненски городской Совета депутаталла хержай из. Шено яц харжархоша шийна тIадехка наказаш цо толамца кхоачашдергхиларах.

Иштта, дика къахьегарца белгала я пхелагIча установка коллектив. Из деррига а къахьегама ветеранашкара даьнна беркат да, хIана аьлча, балха къайленаш кагирхошта йовзийташ шоай низи хьинари кходац цар.

З. АЮБОВ.

Яков Михайлович Свердлов

ВАЬЧА ДИЙНАХЬА ДЕНЗ 100 ШУ ДИЗАРГА

Яков Михайлович Свердлов (1885—1919), Коммунистически партеи Советски паччахьалкхени гIорваьнна вола деятель а волаш висав халкъа дег чуй вай мехка исторен. Из хиннав Ленина гонахь кхотабеннача российски революционни боламо хьалкхебаьча революционни къовсама кулгалхоех цаI. Цуй биографе оагIонаш—из XX бIаьшере йолалуча хана денз социалистически революци котъяккхар духьа большевикий парте хьабенача халача новкъа, керда общество хьалъяра даьхача хьалхарча толамий оагIонаш.

ЗIамсаг волаш отт Я. М. Свердлов РСДРП Нижегородски организаце членалла. ЦхьоалагIча российски революце (1905—1907) алан шерашка уральски болхлошта юкъе воккха партийни болхло волаш хьалкхув Я. М. Свердлов. Къиза Iазап тIа лоаттадаьд царизмо Я. М. Свердловна, бакъда, набахтеи ссылкеи дуккха шераш дахарах ше цкъа хьаллаьцача наькъа тIара ваьннавац из. Эггара халагIча хьалашка Я. М. Свердлова дерригa даьд кердача революционни тIемашка къовсам лоаттабе бокъонца кийча хилара. 1917 шера вIашагIкхийттав из духхьашха В. И. Ленинца. Дерригa а ши шу мара даьккхадац цар шинне цхьана болх беш, бакъда, цу лоаццача хано хьахьекхад уж вIаши геттара дика тарлуш, хIаьта цар мел дер вIашка доагIаш хиннилга.

Сийлахь-йоккха Октябрьски революци котъяьнначул тIехьагIа В. И. Ленина дехарагIа Я. М. Свердлов хьожаву паччахьалкхен Iаьдала лаккехьарча органа — Ерригроссийски Центральни Исполнительни Комитета Председателалла. Цу посте волаш геттара къаьгга гучаьлар гIорваьнна организатор хилара цуй эггара дикагIйола оамалаш.

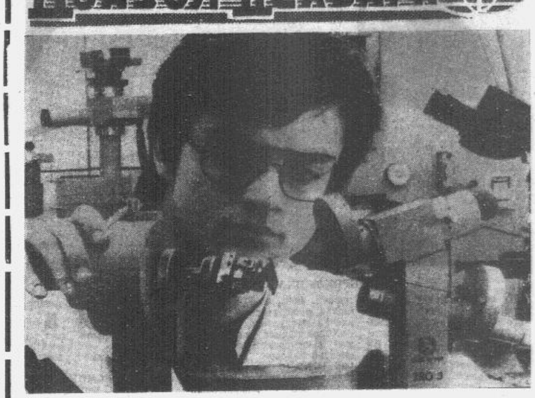
Я. М. Свердлов хьинаре дакъа лаьцад дунен чу эггара хьалхара социалистически паччахьалкхе хьалъеча. Къонача Советски Республикана хьалхашка уvтташ хинна эггара чоалханегIа дола политическии организационнии дешаш большевистски хьисапе принципиально къестаде могаш хиннав из.

Доккха ший дакъа юкъедихьад Я. М. Свердлова Советски Герзашцара Низаш хьакхоллаш. Цу гIулакха из хиннав В. И. Ленина эггара хьалхара гIоцча. Хьинаре дакъа лоацаш хиннав из Коммунистически Интернационал вIашагIйоллача. РКП(б) ЦК секретарь хиларга хьежжа цунна тIадилладар Коминтерна 1-гIа конгресс кийчъеча кулгалдела.

1919 шера бIаьстан юххье 16-ча марта цамогаш вола Я. М. Свердлов волча вена хиннав В. И. Ленин. Из дар цар тIеххьара хинна вIашагIкхетар. Цу дийнахьа кхелхав Я. М. Свердлов. Из дIавеллав ЦIеча Майдан тIа.

Дукха ваьхавац Я. М. Свердлов, бакъда геттара хозеи къаьгтаи хиннад цун вахар. Ший дега ерригa йIовхал дIаснийй цо кортамукъален, революце, халкъа ираз бахьан лоаттабаьча къовсама.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Тахан Германски Демократически Республика — лакха экономика а йолаш динамично дегIайоагIаш социалистически паччахьалкхе я. Вежарашха дола бувзамаш леладу цо Советски Союзаца а социалистически содружества кхыча мехкашца а.

СУРТА ТIА: дийша ваьлча ше болх бергболча, ГДР Iилмай Академе полупроводникий физика институте практикаx ва Берлински университета студент Йорг Крюгер.

АДН—ТАСС сурт.

Вай лоалахой болча

ТУРПАЛА СИЙНА

Керттерча Кавказски дукъа цхьан лоамо Советски Союза Турпала летчика Канукоев Назира цIи лелаергья.

Телеграфно-телефонни станце партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша тIахьийхар ший болхлой Коталон 40 шу дизар цIи йоацача лоам тIа баларца дездара а цунна Черси-Балкхарой вийий цIи ялара а.

Лоам тIа боалача станце туристашта юкъе вар Н. Канукоева веший воI Ладин а — Канукоева цIерагIча колхоза викал. Цар 3 эзари 800 метр лакхача лоам тIа, Кавказа лоамаш къаьгта бIаргагуча, дIачIоагIдаьд «Коталон 40 шу дизара сийна. Советски Союза Турпала Н. Т. Канукоева цIерагIа бухь» яха мемориальни улг.

(«Кабардино - Балкарская правда»).

* * *

ТАТАМЕ ТIА — АЛХХА МЕХКАРИИ

Город Брянске хилар дзюдох кхалнаха юкъера «Буревестник» яхача спортивни общества российски Совета хьалхара чемпионат.

Цига дакъа лаьцар Дагестанерча кхалнаха а. Дагестански паччахьалкхен университета, лаборанткас З. Насрулаевас дото совгIат а доаккхаш, цу спортивни общества Центральни совета чемпионате дакъа лаца бокъо яьккхай.

Бронзови жетон Дагестански педагогически института студенткас П. Алиевас яьккхар.

* * *

ДОТТАГIИИ БОЛЧА ХЬОАШАЛГIА

Дукха ха йоацаш ботлихски къахьегамхой хьаший хилар Нохч - ГIалгIай АССР Веденски района агитационно-художественни коллектива членаш. Боцал долча республикерча доттагIаша ботлихски культура. ЦIеи болхлошца цхьана Ботлих, Ансалта яхача юрташка концерташ делар. Уж хетадаь да сийлахь-йоккхача Коталон 40 шу дизара. Цу концертех хьахинна 226 сом ахча Машара фонде дIахьожадир.

Хьаьший а района кагирхой а вIашагIкхийтар «Ботлихский» колхозерча тIема а къахьегама а ветеранашца.

(«Дагестанская правда»).

* * *

ЗАМА — КАДРЕ

Волгодонске хиннай «Вай байракхаш тIа — Котало» яхача девизагIа йола кинофестиваль. Цунна юкъе дакъа доацаш хиннай мехка ялхайтта киностуди. СССР кинематографистий Союза Къулбаседа - Кавказски отделене цIерагIа цига дахьийтадар Къулбаседа ХIирийчен студе фильмаш. Цига дипломашцеи совгIаташцеи белгалдаьхар уж. Масала, «Перевалашкара обелискаш» (режиссер А. Махлаков, оператор Г. Гаврилов) яхача фильмана денала тема дика яшхарах деннад Волгодонска тIема ветераний совета совгIат.

Халкъашта юкъерча доттагIала тема дика яшхарах жюре дипломи совгIати деннад «Алим Кешоков. КIайча лоам тIара хьежача» (режиссер Р. Гаспарянц, оператор М. Немысский) яхача фильмана.

(«Социалистическая Осетия»).

КХОАНА—ГОНАХЬАРА IАЛАМ ЛОРАДАРА ДЕРРИГДУНЕН ДИ

МАССАНЕ ЮКЪАРА ГIУЛАКХ

Вайна гонахьара Iалам лорадара, кхом а беш цун рузкъах пайда эцара дош къаьстта ира латт. ВIашагIкхийттача Къамий Организаце 1972 шера Стокгольме гонахьара среда лораярах дола дош дувцаш хиннача конференце соцам бир дунен дерригача мехкашка 5 июнь «Гонахье лораяра Дерригдунен ди» санна дездеаьнна.

Социализма система мехкашка Iаламах пайда эцарал совгIа хадданза йоакхо ю цун рузкъа меттаоттадара а. Из иштта долга хьахьокхаш масалаш дукха да. СССР територе тIа тIеххьарча хана наггахьа мара нийслуш доацеи лаьттан тIара дIадалар кхерам болаши хинна дукха оакхарий меттаоттадаьд. Масала, сайгак, соболь, къулбаседера сай, бобер, Кавказера хьагI, кхыдараш. Меттаоттаьяй дукха тайпаш гаьнаш а, иштта: тис, самшит, Пицундереи Эльдаровареи дийхк, астрахански лотос, и. кх. дI.

Iалама рузкъа меттаоттадараи дебадараи доккха новкъостал ду вай мехка вIашагIъехкача заповедникаша. Цхьайтта миллион гектар дIа а лоацаш 129 я уж СССР територе тIа.

ХIара шера 400 миллион кубометр совгIа хьу йоаккх вай мехка, хIаьта 881 миллион кубометр гаргга метта а оттаю. Цу тайпара, шозза дукхагIа меттаоттаю хьу. Духхьал укх карарча пятилетке 10—11 миллион гектара тIа дIайогIаргья из.

Юртабоахама даьгIенех йоккхий моттигаш дIакъестаю оахкалаш дараи промышленни разработкашteи. Бакъда, царех пайда ийцачул тIехьагIа лаьтта ше хиннача тайпара метта о оттадийя юха а колхозашта, совхозашта дIалу. Иштта меттаоттадаь лаьтташ хIара шера 100 эзар гектар совгIа дIалу юртбоахама предприятешта.

Минеральни ресурсаех хьаькъалца пайда эцар бахьан долаш тIеххьарча хана хIара шера кIезигагIа йов уж. ХIара шера кIезига хул бийдалах пайда ийцачул тIехьагIа цох юхе юса атмосфере аракхувса Iалама зенне йола хIамаш а. Из бахьан долаш кIезигагIа бIехду фо.

Промышленни предприятей хьашташ кхоачашдарга кIезигагIа хий дIадохийт хIанз. Цул совгIа пайда ийцачул тIехьагIа предприятешкара хьадоагIар цIендара лаьрхIа биологически станцеш, сооруженеш хьаю. Цу гIулакха духхьал карарча пятилетке дIаяхийтай 10 миллион сом пачхьалкхен средствaш. Промышленносте пайда ийцачул тIехьагIа хий цIендара дукха сооруженеш яьй вай республика «Грознефтеоргсинтез» объединене а.

Автомобила мотор болх беш болча хана цо аракхувса газаш мел цIена я тахкара 26 контрольно-измерительни пункт я Грознерча автобоахамашка. Боварамал тIех бIеха газ аракхувсаш йола машинаш араювлийтац цар городе. Из бахьан долаш тIеххьарча хана цIенагIа да Грознера фо.

Вай республике 372 эзар саг юкъевоагIа Iалам лорадара обществана. Уж ба промышленни предприятей, совхозий болхлой, колхозхой, студенташи дешархойи, кхыбараш. Iалам лорадара оттадаь Закон кхоачашделга Iалашдара доккха новкъостал ду цар партийни пачхьалкхени органашта.

Эггара дукхагIа нах ба Шалински, Урус - Мартановски, Грознерча Заводскойи Старопромысловскии районий обществашка. Iалам лорадара массарел доккхагIа новкъостал ду цар а, хIаьта иштта Наурски района «Голубые патрули» яхача общества юкъебоагIача дешархоша а.

Iалам, цун рузкъа лорадараи пайда эцараи моастагIаша санна мара йоакхо яц капиталистически мехкашка. Цунна тешал деча дуккхача масалех цаI — США администраци. Гонахьара Iалам лорадара йола бюджет 3 миллиард доллар кIезигъяьй. Заповедникашка оахкалаш лохаш техкамаш де бокъо еннай. Химически отходашца бIехдаьд 90 процент хиш. Iалам лорадара иштта мара йовкхо яц цхьадолча кхыча капиталистически мехкашка а. Экологически проблема къоастае йиш йоацар санна лерхI цигарча дуккхача Iилманхоша.

Iалами цун рузкъеи лорадара, царех кхом а беш пайда эцара тIаерзаь мероприятеш Закона ранга тIа яьхай вай мехка. СССР Конституце 18 статья тIа йоах: «ХIанзарча а хьатIахургдолча а ноахалий гIулакха СССР-н данза даргдоаца гIулакхаш ду лаьттеи цун ченаши, хин ресурсаш, тIайоалеи са доалленн хIамаш лораяра а Iилман ларда тIа, рационально царех пайда эцара а, фон хийи цIена лоаттадара, Iаламa рузкъа дебаделга Iалашдараи сага гонахьара Iалам тоадараи».

Цу гIулакха йоакхо е еза хIара саго.

Г. САМАРСКИЙ,
Iалам лорадара Республикански общества председатела заместитель.

ЧАРАХЬАЛ ДЕ БОКЪО ХИЛА ЕЗА

Вайна гонахьарча Iаламе лоархIамегIа йола моттиг дIалоац са доаллача хIамаша. Уж эцаре Iалам мел къехургдар. ТIехьален уйла а ца еш доадора хьалха оакхарий, оалхазараш. Из бахьан долаш царех дуккхадараш наггахьа мара нийслац хIанз Iаламе, хIаьта цхьадараш вIалла доацаш дIадалар кхерам боландаь ЦIеча книжка тIа дIаяздаьд.

Вай республика територе тIа дола оалхазараш, сакхарий пачхьалкхен чарахьий фонда юкъедоагIа, хIаьта чарахьал дара бокъо закона ларда тIа вIаштIехьъяьккхай.

Чарахьал дара бокъо а ца йоаккхаш аьхке ваха акха хьакха йийр укх шера январь бетта СаьмуIашка вахача Галаев Iусмана. Иштта чарахьал дара бокъонаш телхаярах 50 соми Iалама зе дарах 150 соми такха дийзар цун. Акха хьакха ера бокъонаш шийна хац, яхаш вар из лаьцача. Цунах теша хала дар. ХIана аьлча, чарахьий ший лоIаме йолча обществе из вола массехк шу дар.

ЖIалешца эккхаь пхьагал а йийна февраль бетта лаьца, цу общества член Ачхой - Мартане ваха Эльмурзаев Лом-Iали а ца ховш хила йиш йолаш вацар цу хана жIалешца аьхке вахеи уж тайпа са доалла хIамаш 15 ноябре денз 15 январь хьатIакхаччалца мара йоеи йиш йоацилга. Пхьагал а ювш Iалама зе дарах 27 соми чарахьал дара бокъонаш телхаярах 50 соми гIод техар цунна.

Цу тайпара, чарахьий ший лоIаме йолча обществана юкъебоагIачар оакхарий лораде новкъостал де дезача, аьхке ахара бокъонаш телха а еш зе мара дац. Иштта из гIулакх нийсдаларах бехке общества кулгалхой а ба. Цунна тешал деш цхьа масал доаладергда аз. Цу общества штате а волаш алапеш а ийдеш ши егерь ва тха районе. Чарахьал дара бокъонаш телхаяь цхьаккха а саг лацанзар цар соахка, уж тайпа нах районе кIезига боаццаше а. Егараша болх эсала белга къаьгта хьахьокх цу гIулакхо. ХIаьта чарахьий фонд лораелга цар декхар да, хIана аьлча, из пачхьалкхено арендагIа лелае районерча чарахьий шоай лоIаме йолча обществага дIаенна йоландаь.

М. МУЗАЕВ,
Ачхой - Мартановски района охотовед.

Iаламца доттагIал тессад

Iалама къонача новкъостий республикански конкурс хилар укх деношка Грознерча дендрасаде. «Гонахье лорайяра Дерригача дунен денна» хетаяь яр из. Цига дакъа лоацаш хилар республика дуккхача районашкара дешархой. Iалам лорадарах а дегIадоаладарах а дола дешаш дикагIа ховш бараш белгалбоахаш хиннача комиссе юкъебоагIаш бар ЧИГУ химико-биологически факультета студенташ, оакхарий, чкъаьрий лорадара инспекце инспектораш, Iалам лорадара республикански общества викалаш.

Промыслови тайпарча чкъаьрех, уж дебадарахи лорадарахи, браконьерашца, хиш бIехдерашца къовсам лоаттабарах чкъаьрий лорадара Нохч - ГIалгIай инспекце инспектора Е. С. Бадаляна даьча хаттарашта дика жопаш тийлар Наурски района Мекенская яхача станицерча юкъерча школа «Голубые патрули» яхача отрядацарча дешархоша.

Грознерча № 2 йолча школа ялхлагIча класса дешархочо Жаворонков Глеба духхьал цецбаьхар экзаменатораш. Химех дар ялхлагIча классе Iомадеш доацаше а геттара дукха ховш хилар из минеральни удобренеех долчох.

Конкурсе дакъа лаьцар республике толашагIа йолча дешархой лесничествана юкъебоагIача Урус-Мартановски района Рошничу яхача юртарча школа дешархоша а. Цу школе лесничество йола ялх шу да. 81 саг юкъевоагIа цунна. Кулгалдеш иттлагIча класса дешархо Гайсумова Рубани я. 251 гектар хьу я цар лелаеш.

— Хьу тха школана юххе я, — дувц цу лесничестверча Бехоева Лайлас. — Цхьан дийнахьа цига вахача тха школа дешархочоа Абубакаров Виситтана чов яь лийг корадир. Тхоашта ховш дола дарба деш, кхоабаш дерзадаьчул тIехьагIа лоамашка дIа а дига дIахийцар оаха из.

Конкурсе котало яьккхача Мекенская станица школерча Петрова Иринана, Грознерча № 2 йолча школерча Жаворонков Глебан № 56 йолча школерча Шабазова Маликанен, Сунженски района Карабулак яхача поселка № 1 йолча школерча Черкашенинков Володяна, Наурская станица школерча Головкина Галяна маьхе совгIаташ делар. Иштта белгалбаьхар командашта юкъе хьалхе яьккха Мекенская станицереи Рошничу яхача юртареи школай дешархой а.

М. РАМАЗАНОВА.

СУРТА ТIА: чкъаьрий лорадара Нохч-ГIалгIай инспекце инспектора Е. С. Бадаляна Iаламах дувцаш ба Наурски района Мекенская яхача станица школа дешархой.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

Болх кхы а тоабе беза

1985 шера хьалхарча кварталах пачхьалкхен страховани яра Нохч-ГIалгIай АССР городашеи районашеи лелаьча социалистически яхьа итогашка а хьежа Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советои Облсовпрофои соцам баьб хьалхара моттиг плани социалистически декхараши кхоачашдаьча Шелковской района яла, аьнна. Яхье котало яккхарах районa иштта дIаеннай Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советеи Облсовпрофеи карара кара тела ЦIе байракх а 1500 сом ахчан преми а.

ШоллагIа моттиги 550 сом ахчан премии яьккхай Советски районо. ХIаьта кхоалагIа моттиги 730 сом ахчан премии дIаеннай Октябрьски района. Иштта белгалдаьккхад Ачхой-Мартановски районе лерттIа вIаштIехьяьккха социалистически яхь лелаяр.

Цунца цхьана, бахача наьха боахамашта пачхьалкхен страховани ярах хьачутела ахча кIезигденнад соахка цу хана хинначуйца нийсдича. Цо хьахьокх массово-кхетама болх дуккхача районашка —Веденски, Грозненски, Гудермесски, Надтеречни, Назрановски, Наурски, Ножай-Юртовски, Сунженски, кхычахьа лаьгIбенна хилар. Цу деша теркам тIаоза беза цу районий исполкомаша.

Халкъа депутатий районнии городскойи Советий исполкомашкара хьадийхад шоай заседанешка страховой балха хьал дувцар, пачхьалкхен страховани дIахо дегIайоалаяра де дезар белгалдаккхар.

Э. СУЛЕЙМАНОВ,
НГIАССР пачхьалкхен страховане управлене начальник.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

КХОХКАМ КIАЬДБАРЕИ КХЕРАМЗЛЕ ЧIОАГIЪЯРЕИ НАЬКЪАГIА

Дерригача дунен тIа чIоагIагIа теркам тIаозаш хIама хилар КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева Германе Социал - демократически парте председателца, Социалистически интернационала председателца В. Брандтацеи Итале Министрий Совета Председателца Б. Краксецеи Москве хинна вIашагIкхетараш. Цу вIашагIкхетарий хьакъехьа дуккха комментареш ю массови информаце средствaша. Комментареех йола цхьа вывод — Малхбоалени Малхбузени пачхьалкхенашта юкъера гIулакхаш тоадара, кхохкам кIаьдбелга юхаметтаоттадара, тайп - тайпара общественни строй йолча пачхьалкхенашта юкъера политически диалог кIоаргъяра бола Москве белгалбаь Советски Союза леррагIара никъ Iалаьмате чIоагIа лоархIаме хилар.

Тайп - тайпара социально-экономически системаш йолча пачхьалкхенашта юкъера гIулакхаш дIахо тоадара, герзаш Iоадара доазув отталга бокъонна дIахьалхашкахьа дахьара дика хьалаш хьалаь дола кхохкам кIаьдбар вIалла а вIаши тарлуш дац ВIашагIкхийттача Штатий доал деча гIозарий планашца. ХIаьта духхьал цига, Вашингтоне, еннай кхохкам кIаьдбара принципашта духьала къиза атакаш йолае аьнна сигнал. Уж принципаш я тIема-стратегически совле яккхара болча США наькъа. империски амбицешта халкъий кхелаш шоашта ловча тайпара къестае гIертара духьала яьннараш. Кхохкам кIаьбара хьакъехьарча уйлаша шийца вIалла тарлуш йий Европе этта ракетно - ядерни паритет кагъе аьнна Вашингтоно ль решени, торгово - экономически даькъе тайп - тайпара санкцеш, эмбарго, гуччахьара Iоткъам лоаттабара практика?

ВIашагIкхийттача Штаташта шоашта фу лу кхохкам кIаьлбелга толхадара цар лелаеча политика? Цхьаккха хIама лац. Эггара чIоагIагIа Рейгана гонахьа кхестарех барашта могаргдац ракетно - ядерни арсенал совъяккхарах США кхерамзле чIоагIъеннай ала. ХIара политически наблюдатела дика кхетаду тIема кхерам лакхбеннилга ядерни катастрофа кхерам вай ерригача цивилизацена тIаэтталга. ТIахьожама кIалхара далар кхерам ба герзаш Iоаделга.

Уж дерригаш а бокъонца бIаргагуш хIамаш да. Цудухьа кхохкам кIаьдбара гIулакх, Вашингтоно догдоахаш хиннача тайпара, дIадаккха магандзар. Цу политикага юхакхачара, из шерра а кIоаргга а дегIайоалаяра тIехь - тIехьагIа чIоагIагIа тIахьех, къаьстта Малхбузен Европе. Къаьстта цу хьакъехьарча дешашта комментареш ю дуккхача обозревателаша советски кулгалхоша В. Брандтацеи, В. Краксецеи хиннача къамаьлий. Белгалдоах, кхохкам кIаьдбара позитивни оагIонаш лораеи ебаеи езаш хиларах, космоса милитаризаци ца яйтара хьакъехьа, ракетно-ядерни а лаьттан тIара кхыдола герзаш а хьа ца деш совцадара хьакъехьа шинна а оагIонна пайдане хургйола а конструктивни а соглашенеш яра наькъагIа машарга а бокъонца йолча кхерамзленга а кхоачаргхиларах советски оагIув бIубенна болга.

советско - американски переговорий шоллагIа раунд. Цу переговорашта тIабийрза ба дунен общественноста теркам. Цу гIулакхаца иштта чIоагIа хьашт долаш хилар нхетадеш да: герзаш Iоаделга цIаккха ца хиннача боарамашка ма кхаьчадий, хIаьта из бахьан долаш тIема кхерам чIоагI а беннаб. Цу дерригнеша цIенхашттара бехктокхам тIаоттабу женевски вIашагIкхетаре дакъалоацаш барашта тIехь - тIехьагIа дукхагIа ядерни герза арсеналаш лаьтта Iоаелга соцадеи из космосе ца даккхийтен таро лургйолаш барт бара даькъе.

Хала хете а, переговорий хьалхарча этапе американски администраце хьагойтанзар космоса милитаризаци ца яйтара, ракетно - ядерни а кхыдола а герз лаьтта Iоаделга соцадайтара хьакъехьара шинна а оагIонна пайдане хургйолеи тIахьожам лоаттабергболеи соглашенеш е ше кийча хилар. Цунна меттел тIеххьарча хана Вашингтоно чIоагIа низаш тIадерзадаьд ший «седкъашкарча тIемай» программа кхоачашъелга сихлара. Цу цхьан ханна американски союзникаштеи партнераштеи, эггара хьалха малхбузенъевропейски бараш а болаш, машара гIулакха кхераме йолча цу авантюрана юкъеоза гIерташ Iоткъам а беш.

Советски оагIонах аьлча, цо юххьанца денз дIахьенхар цу вIашагIкхетара итогаш дика хилийта гIерташ ше йолга, хIаьта переговорий ерригача аспектегIа конструктивни предложенеш а уvттаьяй. Белгалданкха доагIа-цул совгIа советски кулгалхоша Женевера гIулакх дIахо лахьара дика лард йоллаши бIарчча хьанийцача дунен халкъашта юкъера хьал тоадеши йола герзаш дIадахара даькъера дуккха лоархIаме инициативаш дIакхайкаь хилар а.

Переговорий шоллагIа раунд дIайолаялалехьа Женеверча американски викалаша дош деннадар хургйолча дискуссешка «гибкость» хьагойта кийча я ВIашагIкхийтта Штаташ, аьнна. Цхьабакъда, теркал ца дича далац США позици хувцалургъяц аьнна КIайча цIен пресс-секретара аьннар. Цо тешал ду рейгановски администраци СССР-ай США-неи юкъе 8 январе дийца хинна переговорашка де лаьрхIар къаьгта хьахьокхаш дар — космосе герзаш Iоа ца дайтари лаьтта уж Iоаделга соцадайтари чакхдаккхара хьалха а санна юстара яла гIерташ хилар. ДIахо йодача хана а конструктивни наькъагIа Женеве вIашагIкхийттача гIулакхаш нийса леладе ше гIерталга белгал а доаккхаш. СССР догдоахаш я политически реализми тIалатта бехктокхами Вашингтоно кхетабарга.

ХАЛКЪАШТА ДАГАДОАЛЛАР КХОАЧАШДАРА

30 мае швейцарски столице дIайолаеннай ядерни космически герзий хьакъехьарча

лаш долга, эггара хьалха США-на а долаш, хIаьта цар шоашта могар а даьд уж ши мохк вIашка кхохкара. Из деча хана царна дагадаьллар духхьал шоашта болча пайдана дола экономическии политическии гIулакхаш да: эггара лоархIамегIа ярех йолча бийдала — мехкдаьттана — ерригача регионе тIахьожам лоаттабелга шоай бера ца далийтари Иране антишахски революци хиннaчул тIехьагIа цIенхаштта талха йола шоай стратегически позици шоай карара ца ялийтари. Из деча хана массаза а лоархIаш хиннад регион Советски Союза доазонна юххе хилар а.

Герз дIа-юха а деттаиш Иракаи Иранаи юкъе латтача довно хIара денна доккха зе ду. ЧIоагIа лаьгIденнад мехкдаьтта доаккхилгеи из арахьа дIаухийталгеи, хIаьта из экспорте дIаахийтарах хьабоала пайда экономически дегIаахара эшаш ма бий. Ховш ма дий тIом хьалехьа цхьа ткъаьх шера Ирак дикка сиха экономически прогресса наькъагIа дегIайоагIаш хинналга. Иранах аьлча, из а революци яьннaчул тIехьагIа, экономисташа белгалдеш ма хиллара, дегIайоагIаш хиннай. Духхьал из бахьан долаш коргагIбаьнна хиннаб Малхбузехьара бараш, хIаьта уж тенденцеш чIоагIъялара духхьале е а болабеннаб. ХIанз а, масала, английски «Файнэншл таймса» доаладаьча даннешка хьежача Иранера тIемага дIаухийта кхыча мехкашкара валюташ бетта 300 миллион долларга кхоачаш я, хIаьта наступательни операцеш йолча хана — 500 миллион долларга. Духхьал официальни даннеша хьахьокхачох, Иранера инфляци 12 процент боарам болаш я, хIаьта официальни йоацача даннех шера 35 процентага кхоаччаш хул.

Гой цудухьа цу дерригача шерашка блокех дIакхетанза долча дукхача мехкаша, цу даькъе Инди а йолаш, Ирани Ираки малагIча хьал тIа нийсъеннай кхета а деш, цигара тIом соцабе гIерташ юкъе а этта шоашта могар даьд. Ховш да, дукхаза ший позици дIакхайкаь йола Советски Союз ирано-иракски конфликт сихагIа дIаяккхара тIехьа йолга а.

ООН оагIонгахьара а дов дIадаккха гIерташ гIулакхаш леладу. Шинна а мехка столицашка хиннав дунен халкъашта юкъерча сообщества генеральни секретарь, из конфликт дIаяккхара царна новкъостал де гIерташ. Багдадеи Тегеранеи машара, генеральни секретара яхачоа тIехьа ба шоаш яхаш хабараш дийцад. Цхьабакъда, генеральни секретарь белгалданкхазна ваьннавац, шинна оагIон машарга кхачара хьалаш хьадара йола позицеш «хьалха санна вIаши гарга йоагIаш йоацилга». Иракски кулгалхоша аьннад цунга сиха переговораш е шоаш кийча ба, шинна а пачхьалкхен законни бокъонаш теркал а еш. ООН решеней ларда тIа «машара, дерригa чулоацаш а сийдолаш а болча наькъагIа конфликт дIаяккха» шоаш гIерташ ба, аьнна. Цхьабакъда, ирански правительство хIанз а переговораш ен тIом соцабеи раьза яц.

БАХЬАН ДОАЦАШ ЛОАТТАБУ ТIОМ

ТIеххьарча деношка юкъа а айбеннаб пхи шу гаргга йолча хана Иракеи Иранеи вIаши лоалахарча пачхьалкхенашта юкъе латта тIом. ХIанзалехьа шинна а мехкара дукха нах а боабаьб цу тIем тIа, цо доккха материальни зе а даьд. Цхьабакъда, из дIахо лоаттабара цхьаккха бахьан деце а Тегеранеи Багдадеи «котало яккхалца бергба тIом» яхаш хабараш дувц.

Дика гуш да тIом дIахо беш хилар алхха империалистически низашта хьашт до-

В. ВАСИЛЕЦ,
В. ЧУКСЕЕВ,
Л. ВОЛЬНОВ.
(ТАСС).

«КРОХА» ЯХА ХОЛОДИЛЬНИК

Цу тайпара йола хьамсара цIи еннай геттара зIамигача, яйгача, дизайнерашца хоза тоаьйча термоэлектрически холодильника. Из увттаю ВАЗ-2101, 2102, 21011 автомобилаш тIа.

«Кроха» тешшаме накъаяргъя автомобилашта моллагIа никъ беш — цу чу шелде а лоаттаде а йиш я кхачан продукташ, малараш.

Холодильника разработка яьй «Электроприбор» яхача киевски заводои автоприборий НИИон легковой автомобилаш арахецача Волжски объединене дизайнераша дакъа а лоацаш. Кердаяраш арахец серийно.

СУРТА ТIА: «Кроха» оала холодильник дика товш а «Жигули» яхача автомобила салона оборудованеца.

А. КОЛЕСНИКА сурт. ТАСС фотохроника.

ХАНО ДIАДЕХАР ХЬАЛЛОАЦАШ

Отчетни ха беркате йолаш чакхъяьннай республика художникашта — из белгаллир Нохч-ГIалгIай АССР художникий Союза отчетно-хоржамий собране доклад яьча правлене председатела Х. А. Ахмедова а РСФСР художникий Союза секретара Ф. Калашнева а.

ДоаггIача тайпара дакъа лаьцар Нохч-ГIалгIайчен изобразительни искусства «Советский Юг-84» яхача зональни выставке. П. Захарова цIерагIча изобразительни искусствай республикански музее хиннай отчетни выставка. Зрители езаения тIанийцар советски наьха къахьегам, хиннача тIем тIа цар гойта денале гIулакхаш хьахьонхаш йола произведенеш. Царех да И. Бекичева скульптурни портреташ, М. Полонкоева, С. Сухорукова, Н. Латышева, кхычар произведенеш.

Сийлахь-йоккхача Коталон 40 шу дизара хетаяь «Коталон 40 шу» яха республикански выставка езаения ба республика къахьегамхой. Цунга хьожаш ба болхлой, ахархой, студенташ, школьникаш интеллигенци. ТIема къиза кхел дегаца йоашхаш дийхкад художникаша шоай сурташ, даьд кхыдола балхащ. Фашизмах лаьпа книжкаш тIара дийшачох, фильмашка дайначох кхоачам ца хулаш, цу тIем тIа хиннарашца вIашагIеттадуш, царна дайнар, цар дакъа лаьцар, уж шоаш тешаш болаш хиннар парга хьадувнийташ, шоай тайпара уж темаш кIоаргъеш йоашхаш даьд уж шоай балхаш вай художникаша. Иштта, выставке да «Брест лораяьраш» яха Ш. Ахмадова картина. Гушдолчох массавар тешаргволаш, цар дег чу кIоарга граждански уйлаш чуйоссаргйолаш башха-дика диллад цо из сурт. Из турпала-патриотически тема яшха дика вIаштIехьдаьннад автора. Бресте командировке а ваха, цига дайнар, хезар дегаца къоабалдеш хьаллаьпа баьб из болх художнико. Шийна дег чу дижар, шийна чIоагIа Iаткъаш цо ль хало дика гучайоаккхаш. ТIехьа тIайоагIача хана иззаморгкхы ма хуладалар аьнна дог лазаш диллад из сурт автора. Иштта дика балхаш даьд А. Рассуханова, Р. Мальцагова, З. Эсмурзиева, В. Измайлова, кхычар.

Художникий кхолламе йоашхаш я машара, советски наьха хьаьналча къахьегама тематика.

Доккха дика хIама хинна дIаэттар «Хьаьший белам бола мохк» яха кагирхой хьалхара зональни выставка. Цига дакъа лоацаш вар вай 14 автор. Царех дикагIа аьттув баьлар Юшаев Султана, Ясханов Мухьмада. ВЛКСМ ЦК премей лауреатий цIераш елар царна. Дика болх беш ва художник-антифашист Л. И. Царицынский.

Москве хьайийллача «Коталон 40 шу» яхача Ерригсоюзни выставке хьагойташ ба цун биъ болх, из цIи йолаш Польше гойташ йолча дунен халкъашта юкъерча выставке а пахьийтад ши сурт.

Деррига а дика да ала йиш яц, кIезига дац кхоачамбоацараш а.

Вай художникашта хьалхашка латт таханарча советски бIухоех, Советски Эскара гIулакхех лаьца произведенеш язъяра бехктокхаме декхараш. БIоаргIача а эшшача а тайпара лелабац цхьаболча художникаша кхоллама а общественни а болх. ударни гIишлош еча командировкашка хилац. Цхьабараш ба цхьанна выставке дакъа ца лоацаш. Дика яшхац художникаша интернациональни, атеистически, антиалкогольни темаш кийчдац плакаташ.

Тахан вахаро белгалъеш йола темаш юстара йита йиш яц художникий.

Собране херкжар Нохч-ГIалгIай АССР художникий Союза керда правлени. Цун председателалла — Х. А. Ахмедов.

Собране дакъа лоацаш хилар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома секретарь З. А. Яндиеваи НГIАССР Министрий Совета председатела заместитель Т. У. Махмудхаджиеваи.

Г. МАЛИКОВА.

ФЕ ХИЛА

Укх деношка город Грозненрча «Юбилейный» яхача кинотеатре хилар наькъашка лелара къонача инспекторий республикански слет.

Кинотеатра сцена тIа концерт оттадир ЮИД-а агитационни бригадаша, цул тIехьагIа гулбеннараш бахар Кирова цIерагIча культурац салаIарен парке шоай яхьаш дIахо яхьара, наькъашка лелара бокъонаш шоашта миццта хов хьагойтара.

Ялх этапех лаьттача цу яхьашка дика знанеш гойтар къонача инспектораша. Шоашта хьалхашка оттадьча каттараштa дизза жоп делар юидовцаша. Ира лаьттача къовсаме котбаьннараштен призераштен елар грамоташ, вымпелаш, маьхера совгIаташ.

Массанена ховш ца велосипедашца наькъашка гIолла 14 шу даьлча мара лела бокъо ца лулга. цул совгIа дика ха еза наькъашка гIолла лелара велосипедистий бокъонаш а.

Цхьабакъда, № 11 йолча школа 8-ча класса дешархоча 15 шу даьннача Тарлиеоев Илеза велосипедисташта йола бокъонаш йовзаш хиннаяц, цудухьа машинаш лелача Старопромысловски шоссе тIа ваьннача цунна хьайоагIаш латта грузовик тIа а кхийтта хала човнаш яьй.

ДIадахача кIира 22—29 мае НГIАССР наькъашка 20 автоаварн хиннай шн саг ве а вувш, 46 саг лоза а веш.

Госавтоинспекци.

• Малара духьала—пира къовсам

ЮРТА СИЙ ДОАДУ ЦАР

Корта бохабу малар — доккха зулам, советски вахара хьисапаца цхьаккха а дика товш доаца хIама. Сага дегIа алкогола деча зенах лаьца дукха яздаьд, кхы тIатоха хIама доацаш. Цхьабакъда, харцахьа хургдац «баьццарча бIехало» общества нравственни унахцIенонна деш дола зулам боарам боацаш доккха долга юха а кердадаьккхача.

М. Гехаеви Л. Эльмурзаеви къона бац. ХIаране шовзткъе итт шу даьннад. Амма, цар лелар, вахар шоай берашта а царна хьалхара эхь хетийташ да. ХIаьта цу дерригне а бахьан да уж шаккхе а корта бохабеча малара сов тIехьабаьнна хилар. Уж малара тIанхувш хилар шинена а дега чов хулаш чакхдаьлар.

М. Гехаев 20-ча, апреле «Загорский» совхоза машинаца вахар город Грозне Артемовски элеваторера комбинорм я. ХIаьта шин цIагIа юха цIакхаьчар бийсанна. бакъда, водительски удостоверени киса а доацаш. Из цунгара дIадаьккхадар пачхьалкхен автоинспекце болхлоша корта бохабу малар а мепна, машина лелаеш хиикадаь. Малара тIехьаваьннар шера машина лехка йиш йоацаш бокъонех ваьккхав. Из ха чакхъяллалца слесарь а волаш гараже болх бергба цо.

Л. Эльмурзаева болх машина ко лаца дезаш бацар. Ялат цIендеча агрегаташка хьожаш вола машинист вар из. Цхьабакъда, централни складе кIезига хулар машинист, из менна воацаш ди дагIацар. Дувцарах, аларах хIама хиланзар, ТIеххьара РСФСР КЗОТа 33 статья а оттаяь балхара дIаваьккхар Л. Эльмурзаев. ХIаьта ваьккха вецаре нийса а хургдацар, хIана аьлча, хатар эккхар кхерам болаш дар гIулакх.

ТIехдаьккха молаш болча вахаца машар боацаш къовсам лоаттабу «Загорский» совхозе. Берригаш а учете оттабаьб цу тайпара бола нах. Чам байна лел тракторист У. Ибрагимов. Малар ца дуте, бегаш бергбоацилга дIахайтад цунга. Кхы ца тоалой кизагIа дарбе хьожаве лаьрхIад из коллективо.

Коллективо молаш болча нахаца къовсам лоаттабелга дика да, хIаьта а цох тоъам баь Iе йиш яц. Иштта лоар хIаме да нах бахача моттигашка маларах доала зе дIахайташ кхетама болх бича. Таханарча дийнахьа ала йиш яц Толстой-Юрта тIехдаьккха молаш бола нах бац. Халахете а уж болаш ба. Духхьал укх шера чакхбаьннача 4—5 бетта административни бехктокхаме эзав 30 саг. Царна юкъе ва «Староюртовский» коа тIара оалхазараш леладеча фабрика слесарь А. Дурдиев, № 1 йолча юкъерча школа кочегар С. Шаипов, Горячеводски УБР болхло У. Хасуев, кхыбараш. Менна а волаш, каст-каста юрта юкъего йиш я цхьаннахьа балха воаца А. Тарамов. Ховш дац малар эца ахча цунна мичара ух. Цу тайпарча наха юрта сий доаду.

ТIехдаьккха молаш болча нахагара доала зе доккха да, уж шоай сий доадаь Iац, во масал да цар кхувш боагIараштa, массанена а гойтар. Цудухьа царца къовсам лоаттабелга хIаране а массане а юкъара гIулакх да.

А. ШАМСУТДИНОВ.

Спорта хоамаш

НАЗРАНЕРА БОРЕЦАШ

Город Черкесске хилар Советски Союза Турпала Х. У. Богатырев дагалацара хетаяь дзюдох йола кагирхой турнир. Цхьа бIаь ах бIаь совгIа спортсмен венавар цига дакъа лаца Армавирера, Кисловодскера, Нальчикера, кхыча моттигашкара. Ерригаш а итт команда яр къовсаеннараш. Цу яхьашка дакъа лаца яха хилар Назранерча ДЮСШ команда.

Дика технически а физически а кийчо йолаш шоаш хилар гойтар назрановцаша, цига вахача вийттанех а яхьий призераш хилар. Хьалхара моттигаш яьхар Торшхоев Джамбулата (32 кг), Астемиров Хьасана (41 кг), Мальсагов Мухьмад-Башира (75 кг). ШоллагIа моттигаш яьхар Озиев Алика (29 кг), Комурзоев Башира (49 кг). Торшхоев Тимура (62 кг). БархI саго кхоалагIа моттигаш яьхар.

Командии яхьашка Назранерча коллективо шоллагIа моттиг яьккхар.

Р. АЗИЕВ, ДЮСШ директор.

БОКС

ВорхI мехкарча дикагIболча боксераша дакъа лаьцар город Костроме хиннача дунен халкъашта юкъерча турнире. Цига дакъа лоацаш хиннача вай мехкахочо, мехкдаьтта института студенто, дунен халкъашта юкъерча класса спорта мастера Себиев Рамзана боккха толам баьккхар. Полуфинальни къовсаме цо нокаут вахийтар кубински боксер Мигель Феррера. ХIаьта, финальни латар хиланзар, хIана аьлча, Рамзанаца лата ринга тIа ара ца воалаш Iийра Российски Федераце чемпион Алешкин Сергей.

Белгалдаккха деза, тIеххьарча шерашка Р. Себиев дунен халкъашта юкъерча ялх турнире хинналга. Куба дикагIволча ялх боксераца летав, царех кхоъ нокаут а вохийташ эшаваьв, кхы а шиъ ха чакхъялале эшаваьв. ХIаьта, цкъа ше иийшав.

ЯЙГА АТЛЕТИКА

Краснодаре чакхдаьннад кагирхой Ерригроссийски яйгача атлетиках дола финальни спортивни ловзараш. Цига дакъа лаьцача № 45 йолча грознениски школа дешархочо Рыльщиков Димас шоллагIа моттиг яьккхар духьаленаш а йолаш 110 метр ведача. «Труд» ДСО берийн кхувшбоагIарийн спортивни школа викало Гузеев Игора спортивни ходьбах кхоалагIа моттиг яьккхар.

ЕЗА АТЛЕТИКА

Езача атлетиках йолча Российски Федераце чемпионате Нохч-ГIалгIайчен кхаь штангисто дошо медалаш яьхар. Город Устинове хиннача цу къовсамашка чемпионаш хилар динамовцех М. Седаевх (60 кг), А. Музыкинах (90 кг), А. Товсултановх (110 кг). Хьалхарчув тренер — И. Кодзоев, тIеххьара шиъ кхеваьв Н. Осташкос.

ВЕЛОСПОРТ

Ярославле хилар «Труд» ДСО Россовета хьалхле яккхара велоспортах йола яхьаш. Цига дакъа лаьцача пийс команда юкъе вай мехкахоша йиъларIа моттиг яьккхар.

Тайп-тайпарча хьисапе велосипед хохкача хьалхара моттиг яьккхар Казаринов Игора, шоллагIа моттиг яьккхар Акимов Сергея.

ДЗЮДО

Дика толамаш даьхар «Урожай» ДСО Россовета дзюдох йолча чемпионате дакъа лаьцача Аргунерча борецаша. Калининграде хиннача цу къовсамашка дото призераш хилар Гериханов Хьамидах (65 кг), Голучаев Анидинах (71 кг).

С. ИВАНОВА.

Редактор О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

Деша дIаэц

ГРОЗНЕРЧА КЪАХЬЕГАМА ЦIЕЧА БАЙРАКХА ОРДЕН ЛЕЛАЕЧА АКАДЕМИКА М. Д. МИЛЛИОНЩИКОВА ЦIЕРАГIЧА МЕХКДАЬТТА ИНСТИТУТЕ ДIАИИБУ СТУДЕНТАШ 1985—1986-ча ДЕШАРА ШЕРА

Дийнахьарча факультеташка укх специальностех:

Геологен мехкдаьтта а газ а йоалла моттигаш лахарен.

Геофизически методашца пайдане оахкалаш йоахка моттигаш лахарен тахкарен укх специализацех: структурни (аренашкара) геофизика; скважинаш тахкара геофизически методаш.

Гидрогеологен инженерни геологен.

Мехкдаьттая газен моттигаш караерзаяра технологен царна комплексни механизаци ярен укх специализацех; мехкдаьтта доалла моттигаш караерзаелгeн царна эксплуатаци елгeн; газ газоконденсати йоалла моттигаш караерзаелгeн царна эксплуатаци елгeн.

Мехкдаьтта а газа а скважинашта бурув тохилга.

Мехкдаьттани газен промыслай машинаши оборудовании.

Химически производства машинаши аппараташи.

Лаьттан ченаш тахкара балхашта электрификаци а автоматизаци а елга.

Химико - технологически процессашта автоматизаци а комплексни механизаци а елга.

Гази мехкдаьттен чакхдаккхара химически технологи.

Керттерча органически а нефтехимически а синтеза технологи.

Промышленни а граждански а гIишлош елга.

Теплогазоснабжении вентиляции.

Прикладной геодези.

САЙРИЙНАРЧА ФАКУЛЬТЕТЕ УКХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕХ:

Мехкдаьттани газен промыслай машинаши оборудовании.

Химически производствай машинаши аппараташи.

Лаьттан ченаш тахкара балхашта электрификаци а автоматизаци а елга.

Гази мехкдаьттен чакхдаккхара химически технологи.

Керттерча органически а нефтехимически а синтеза технологи.

Промышленни а граждански а гIишлош елга.

Теплогазоснабжении вентиляции.

Экономикен мехкдаьттан а газа а промышленность вIаштIехьъяккхари укх тайпара специализаци йолаш: экономикен мехкдаьттани газен промышленность вIаштеIхьъяккхари, экономикен гази мехкдаьттен чакхдахара а нефтехимически а промышленность вIаштIехьъяккхари.

Ерригача специальностех йолча дийнахьарча факультеташка бахка йиш я юкъера дешар дийнна бола 35 шерага кхаччалца ха йола нах.

Сайрийнарча факультете отта йиш я моллагIа ханаш йола, юкъера дешар дийшан, Грознерча халкъа боахама тайп-тайпарча доакъошка болх беши, цига шоаш дика дIагойташи бола нах, дIаоттара экзаменаш толамца дIаелча.

Институте боагIараша оттаяьча формах йола заявлени лу, ер документаш цунца а долаш:

юкъерча дешарах дола документ (подлинникe);

вузе оттара йола характеристика—тIехьара болх беш а дешаш хиннача́ра, предприяте, учреждене организаце кулгалхоца заверить даь; СССР Герзашцарча Низашкара демобилизаци яьчарна характеристика эшац;

оттаяьча формагIа йола медицински справка;

8 фотокарточка (тIа кий йоацаш даьккха) 3х4 см доккхал долаш.

Ерригача специальностех Грознениски мехкдаьтта институте оттараша, гази мехкдаьттен чакхдаккхара химически технологии керттерча органически а нефтехимически а синтеза технологии дIаьлча, экзаменаш дIалу математиках (яздеши дагахьен), физиках (яздеш), эрсий меттахи литературахи (сочинени).

Гази мехкдаьттен чакхдаккхара химически технологен керттерча органически а нефтехимически а технологен специальностех деша оттараша экзаменаш дIалу химех (дагахьа), математиках (яздеш), физиках (яздеш), эрсий меттахи литературахи (сочинени).

Юкъера школа йистейоаккхаш дошо (дото) медаль яьккхараша, юкъера специальни дешара заведени е юкъера профессионально-технически училище чакхйоаккхаш тIехдика диплом даьккхараша хержача специальностех оттаяь цхьа экзамен мара дIалац (химех дагахьа — гази мехкдаьттен чакхдаккхара химически технологен керттерча органически а нефтехимически а синтеза технологен специальностех деша оттараша; математиках яздеш — кхы мел йолча специальностех деша оттараша).

Цу дисциплинах оценка «пхиъ» йолаш экзамен дIаелча, дIахора экзаменаш дIаяла ца езаш мукъабоал уж. хIаьта «йиъ» е «кхоъ» яьккхача юхейиса кхо экзамен а дIаяла еза.

Отличи йолаш диплом доаккхаш юкъерча дешара база тIа юкъера профессионально-технически училищаш чакхъяьхараша цу порядках экзаменаш дIалу, нагахьа санна уж шоаш караерзаьча специальностах деша отташ бале.

Ирадефицитни специальностех: гази мехкдаьттен доалла моттигаш караерзаяра технологен царна комплексни механизаци ярен, мехкдаьттани газен скважинашта бурув тохара, мехкдаьттани газен промыслай машинайи оборудованеи, промышленни а граждански а гIишлош яра специальностех, юкъарча дешара школаш дошо медалаш йолаш чакхъяьхараши, иштта юкъера специальни дешара заведенеши юкъера профессионально-технически училищаши отличи йолаш дипломаш долаш йистеяьхараш шоаш караерзаьча е цунна гаргайолча ирадефицитни специальностех вIалла экзаменаш йоацаш деша отта бокъо лу. Цу тайпара абитуриенташ институте дIаэц царца къамаьл даьчул тIехьагIа.

Юкъерча дешарах долча документа тIа «удовлетворительно» яха оценка йоацаш болча ирадефицитни специальностех деша оттараша профилирующи дисциплинаех ши экзамен дIалу. Уж экзаменаш 8-нел кIезигагIа баллаш йоацаш дIаеннараш мукъабоал юхейиса экзаменаш дIаяла ца езаш. Кхыча тайпара хилча — дIахохьо экзаменаш дIалулга.

Юкъерча дешарах долча документа тIа «удовлетворительно» яха оценка йоацаш, ирадефицитнияраш дIаяьлча, ерригача специальностех деша оттараш дIаэц 9-нел кIезигагIа йоацаш баллаш йоахаш ши экзамен дIаелча: химех (дагахьен), математиках (яздеша) — гази мехкдаьттен чакхдаккхара химически технологен керттерча органически а нефтехимически а синтеза технологен специальностех; математикахи физикахи (яздеш) юхейисача лакхе мел йийцача специальностехи, дIахора экзаменаш дIаялларах мукъа а боалаш.

Хьалхара ши экзамен дIалуш 9-нел кIезигагIа баллаш яьхача абитуриенташа, дIахохьо дIаоттара экзаменаш дIалулга, юкъарча конкурсе дакъа а лоацаш.

Дийнахьарча факультеташка заявленеш хьайийо 1-ча июле денз 31-ча июле кхаччалца. ДIаоттара экзаменаш хул 1-ча августера 20-ча августе кхаччалца.

Сайрийнарча факультете заявленеш хьайийо 20-ча июне денз 31-ча августе кхаччалца. ДIаоттара экзаменаш хул 11-ча августе денз 15-ча сентябре кхаччалца (потокех).

Ца кхетар хатта йиш я: 364902. г. Грозный, ГСП-2, Революце проспект, 21, Грозненски мехкдаьтта институт, приемни комисси. Телефон 2-16-15.

ХЬАМСАРА НИДАРХОЙ!

№ 16 йолча «Велотовары» (Центральни рынок) яхача тика чу шо дахкар хьех оаха. Укхаза шун эца йиш хургья: маIача наьха, кхалнаьха, наькъашка гIолла лелара велосипедаш, «Иж-Юпитера» шинаш. «Восход» яхача кердача марнех йола 580 сом мах бола мотошинаш, «Тулица» яха мотороллераш, «Рига 24-26» яха мопедаш, мотовелошинаши велотовараштa лаьрхIа кхыйола запчастеши эца карагIдаргда цох доагIа ахча эццаше деррига дIалуш а, иштта кредитах а.

«Промтовары» объединени.

ТЕЛЕВИДЕНИ

4 ИЮНЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — «Са доттагI Сократик». Телевизионни художественни фильм.
9.40 — «Тайжача Дона мехка». Телевизионни документальни фильм.
10.10 — Г. Берлиоз — «Ромео Джульеттан» яхача драматически симфоне тIара дакъа.
10.50 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.45 — «Юртара аналовхаш». Документальни фильмаш: «Хала дегагIозле», «Степана кха», «Ферма».
15.30 — «Рита». Художественни фильм.
16.55 — «Кердадараш».
17.00 — СССР Iалам лорадар.
17.30 — «Новкъост Свердлов. Вахара оагIонаш». Iилма-довзийтара фильм.
18.30 — «ХIара сурта тIа — малх».
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — «Iилмеи вахари».
19.30 — «Могаш хила безам бале». «Нек де Iомале».
19.45 — «Кердадараш».
19.55 — «Станционни хьежархо». Телевизионни фильм.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Документальни экран».
22.35 — «Тахан дунен тIа».

II ПРОГРАММА

12.10 — «Ширача гIапа Iенаш». Берашта дола художественни фильм. 3-гIеи 4-гIеи сереш.
13.20 — Киножурнал. «Малхбоален СибарегIе».
13.30 — Французски мотт. Хьеха 2-гIа шу.
14.00 — Лятошинске цIерагIча Киевски камерни хора концерт.
14.20 — М. Стельмах. Произведеней оагIонаш тIа гIолла.
15.05 — «Кердадараш».
17.15 — Школьни каникулий денешка. Кинопрограмма.
18.15 — «Конденсата ха». Iилма-довзийтара фильм.
18.35 — «Дунен халкъашта юкъера обозрени» (нохчий меттала).
18.50 — «Федор Гладков». Документальни фильм.
19.10 — «Нохч-ГIалгIайчен ди».
19.30 — «Пропагандист — воспитатель». Фильм.
19.40 — «Сийлахь-доккхача доттагIлен довхош».
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!».
20.15 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».
21.00 — «Ха».
21.35 — «Ала». Художественни фильм. 1-гIа сери.
22.55 — «Кердадараш».

18.15 — «Про вершни и корешни». Iилма-довзийтара фильм.
18.25 — «Брака никъ къовларгба вай!».
18.45 — Фильм-реклама.
18.50 — «Нохч-ГIалгIайчен ди».
19.10 — «Нарний промышленни плантацеш». Iилма-довзийтара фильм.
19.30 — Тахан — гонахьара среда лорадара Дерригдунен ди» (гIалгIай меттала).
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!». «38 дистбIаралелхарг» яха мультфильм.
20.15 — «Дукха версташ никъ баьб походашка». Литературно-музыкальни композици.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Ала», Художественни фильм. 2-гIа сери.
23.05 — «Кердадараш».

5 ИЮНЬ
ГОНАХЬАРА СРЕДА ЛОРАЯРА ДЕРРИГДУНЕН ДИ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — «Станционни хьежархо». Телевизионни художественни фильм.
9.45 — «Путешественникий клуб».
10.40 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.45 — «Саги Iалами». Телевизионни документальни фильмаш: «Хьун сатема кхайкам», «Цlонъа ларагIа», «Полевой сезон».
15.40 — «Литературни этюдаш». А. С. Пушкина «Евгений Онегин» яха роман хьакхоллара исторех.
16.40 — «...Ялхайтта шу даьннем боникагIен».
17.25 — «Новкъост илли» яхача г. Воронежерча профсоюзий халкъа хоровой капелла Ерригсоюзни телевизионни конкурса лауреата концерт. Воронежера передача.
17.55 — «БАМ дIахойода».
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — Футболах йолча дунен чемпионата херижа матч. Дане сборни — СССР сборни. Данера передача. Перерыв йолча хана — «Кердадараш».
20.45 — «Могаш хила безам бале». «Нек де Iомале».
21.00 — «Ха».
21.35 — «Илли оал С. Захарова».
21.50 — Баскетболах йола Европа чемпионат. МаIа нах. СССР сборни — Франце сборни. 2-гIа тайм. ФРГ-ера трансляци.
22.30 — «Вешенски бIаьстенаш». Телевизионни очерк.
22.50 — «Тахан дунен тIа».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.15 — «Юхадерзадаь берал». Iилма-довзийтара фильм.
8.35 — 20 — 30-ча шерашкара советски пейзажни живопись.
9.05 — «Дезали школен». Тележурнал.
9.40 — «Ала». Художественни фильм. 1-гIа сери.
11.05 — «Вахаре лу путевка».
12.05 — «Ширача гIапа Iенаш», Берашта дола художественни фильм. 5-гIа сери.
12.40 — Немций мотт. Хьеха 2-гIа шу.
13.10 — «Сакъердаме стардаш».
13.55 — «Котбаьннараш». ТIема ханарча доттагIий клуб. 31-ча арме ветераний вIашагIкхетар.
15.10 — «Кердадараш».
17.00 — Документальни фильма программа: «Ловзаш, теша», «Лидер Бисембаеви нхыбараши».
18.05 — «Кхоъ тамашийна зиза».

РАДИО

4 ИЮНЬ

7.20 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
7.25 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
7.30 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
7.35 — Хоамаш. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
8.23 — «Сердало» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программа (гIалгIай меттала).
8.36 — ДоттагIала концерт. (гIалгIай меттала).
9.15 — «Кхоьлча ресурсашца шин дийнахьа болх бе» (нохчий меттала).
9.30 — «Къона заманхо» (гIалгIай меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
16.01 — «Мишта дIанхоачаргда вай дош?». Очерк. (эрсий меттала).
16.16 — «Производстве хьалха латтараштa». Концерт (нохчий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30 — «Фу мах бергба нана?». Нохч-ГIалгIай АССР юрта боахама министра заместитела Карташова къамаьл.

УКВ.

17.00 — Советски поэзе мастераш. Есенин Сергей.
17.58 — Илли дIаоал Айдамирова Марьяма.
18.30 — Художественни самодеятельноста доакъошхой концерт.

5 ИЮНЬ

7.20 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
7.25 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
7.30 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
7.35 — Хоамаш. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
8.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программа (нохчий меттала).
8.36 — Розенберга иллеш (нохчий меттала).
11.15 — Музыка (гIалгIай меттала).
11.30 — Спортивни Нохч-ГIалгIайче (эрсий меттала).
15.15 — «Илли а вайца да» яха юртабоахама къахьегамхошта йола музыкальни программа.
16.00 — Передачай программа. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
16.01 — Дунен халкъашта юкъера обозрени (гIалгIай меттала).
16.25 — «Хьона, Даьхе, салтечун догI». (нохчий меттала).
16.45 — «Ленинии советски контрпропаганда дегIаяри», Беседа (эрсий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30 — «Ханнахьа хий тохар дикача хьувкъама тешам ба» (нохчий меттала).

УКВ

17.00 — «Сакъердамеча доттагIашца». Эстрадни представлени.
17.29 — Моттигерча авторий произведенеш.
17.55 — Илли дIаоал Дагаев Валида.
18.34 — Халкъа ашараш.

Тахан республике гIоллеи Грознен хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбузехьара секунде 7—12 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 23—28, Грозне 25—27 градус йовхал йолаш хилен тарлу.

Кхоана хувцалуш морхаш а йолаш, цхьайолча моттигашка йоачан а йолаш, тайп-тайпарча оагIонашкахьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана 11—16, дийнахьа 22—27 градус йовхал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-85-07; бехктокхама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-54-04; промышленностеи транспортеи — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; письмой — 2-85-64, корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68, отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

СФ02123. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 2682.